

STRATEŠKI NAČRT

Mariborske knjižnice

2026–2030



mariborska
knjižnica

Strateški načrt Mariborske knjižnice 2026–2030

OKTOBER 2025

Strateški načrt je bil sprejet na seji sveta zavoda dne 7. 11. 2025

VSEBINA:

UVOD	3
POS LANSTVO MARIBORSKE KNJIŽNICE	4
VIZIJA MARIBORSKE KNJIŽNICE DO LETA 2030	5
SKUPNE VREDNOTE ZAPOSLENIH V MARIBORSKI KNJIŽNICI	6
PREGLED REALIZACIJE STRATEŠKEGA NAČRTA MARIBORSKE KNJIŽNICE ZA OBDOBJE 2021–2025	7
1. strateško področje: Razvoj knjižnične mreže enot in investicije	7
2. strateško področje: Organizacija poslovanja in kompetenc zaposlenih	7
3. strateško področje: Knjižnična zbirka	7
4. strateško področje: Knjižnične storitve	8
5. strateško področje: Informacijsko komunikacijska tehnologija	8
6. strateško področje: Promocija	8
7. strateško področje: Povezovanje z okoljem	9
Sklep	9
DEJAVNIKI ZUNANJEGA OKOLJA	10
1. Nacionalne in lokalne strateške usmeritve	10
2. Sociokulturni dejavniki	11
3. Tehnološki dejavniki	11
4. Okoljski dejavniki	12
5. Usmeritve v globalnem okolju	13
STRATEŠKO PODROČJE 1: KNJIŽNIČNA MREŽA	14
Strateška usmeritev 1.1: Knjižnična mreža kot vključujoča, dostopna in povezana skupnostna infrastruktura	14
Cilj 1.1.1: Razvijati knjižnice kot odprte, vključujoče prostore, ki povezujejo ljudi, znanje in ideje ne glede na lokacijo	14
Cilj 1.1.2: Razvijati knjižnice kot kulturna in socialna središča, prilagojena potrebam lokalnega okolja	15
Cilj 1.1.3: Graditi prepoznavnost in zaupanje med uporabniki in odločevalci ter uveljaviti novo knjižnico kot sodoben in prepoznaven javni prostor	16
STRATEŠKO PODROČJE 2: KNJIŽNIČNE STORITVE	18
Strateška usmeritev 2.1: Sodobna in privlačna knjižnica, ki posluša, vključuje in povezuje	18
Cilj 2.1.1: Zagotoviti, da so knjižnične storitve zanimive, relevantne in dostopne za vse ciljne skupine prebivalcev	18
Strateška usmeritev 2.2: Nadgradnja programov za bralno kulturo, bralno pismenost in vseživljenjsko učenje	20
Cilj 2.2.1: Ohraniti in nadgraditi obstoječe programe za spodbujanje branja in bralno kulturo z vključevanjem novih vsebin, pristopov in ciljnih skupin	20
Cilj 2.2.2: Okrepiti izobraževalno vlogo knjižnice kot podpornega okolja za vsakdanje življenjske izzive prebivalcev	21
Cilj 2.2.3: Uvedba novih storitev v podporo trajnostnemu razvoju in aktivnemu državljanstvu	22

Strateška usmeritev 2.3: Domožnanstvo kot steber kulturne identitete in medgeneracijski dialog	23
Cilj 2.3.1: Krepitev domožnanske dejavnosti in povezovanje z lokalnimi okolji	23
STRATEŠKO PODROČJE 3: KOMUNIKACIJA IN PROMOCIJA	25
Strateška usmeritev 3.1: Napredna in privlačna knjižnica je naš drugi dom	25
Cilj 3.1.1: Oblikovanje komunikacijskih smernic 2026–2030	25
Cilj 3.1.2: Promocija identitete in vrednot Mariborske knjižnice	26
Cilj 3.1.3: Krepitev prepoznavnosti in promocija nove osrednje knjižnice	27
STRATEŠKO PODROČJE 4: POVEZOVANJE Z OKOLJEM	29
Strateška usmeritev 4.1: S partnerji skupaj ustvarjamo knjižnico	29
Cilj 4.1.1: Oblikovanje politike partnerstev	29
Cilj 4.1.2: Povezovanje znotraj Hiše kulture Rotovž	30
Cilj 4.1.3: Vzpostavljanje skupnostnega prostora	30
Cilj 4.1.4: Vzpostavitev prostovoljskega programa	31
Cilj 4.1.5: Aktivno vključevanje Mariborske knjižnice v razvoj knjižnične stroke v Sloveniji	32
Cilj 4.1.6: Okrepljeno delovanje v mednarodnem prostoru	33
Cilj 4.1.7: Proaktivna gradnja odnosov s financerji	34
STRATEŠKO PODROČJE 5: ORGANIZACIJA POSLOVANJA IN KOMPETENCE ZAPOsLENIH	35
Strateška usmeritev 5.1: Pregledno, vključujoče in podporno delovno okolje	35
Cilj 5.1.1: Učinkovita organizacija dela z jasno opredeljenimi procesi, kompetencami zaposlenih in podporo vodij	35
Cilj 5.1.2: Spodbujati odprto komunikacijo, podporo in sodelovanje med zaposlenimi	36
Cilj 5.1.3: Krepiti identifikacijo vseh zaposlenih z novo vlogo knjižnice – osrednja knjižnica kot skupna priložnost	36
Cilj 5.1.4: Krepiti motivacijo, razvoj in soustvarjalno kulturo zaposlenih	37
Cilj 5.1.5: Vzpostaviti strateški pristop k zaposlovanju, ki podpira razvoj knjižnice in se odziva na potrebe okolja	37
STRATEŠKO PODROČJE 6: ZAGOTAVLJANJE VIROV IN UKREPI ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ KNJIŽNICE	39
Strateška usmeritev 6.1: Graditi trdne temelje za prihodnost knjižnice z odgovornim upravljanjem virov, digitalno podporo in zavezanostjo trajnostnemu razvoju	39
Cilj 6.1.1: Zagotoviti stabilno in raznoliko financiranje za izvajanje programov in razvoj knjižnice	39
Cilj 6.1.2: Investicije ter investicijsko vzdrževanje knjižničnih prostorov	39
Cilj 6.1.3: Kakovostna, aktualna in dostopna knjižnična zbirka	40
Cilj 6.1.4: Zagotoviti zanesljivo, varno in učinkovito informacijsko-komunikacijsko podporo	41
Cilj 6.1.5: Vključevanje trajnostnih praks in zelenega prehoda v delovanje knjižnice	41

UVOD

Mariborska knjižnica vstopa v strateško obdobje, ki jo bo zaznamovalo intenzivno oblikovanje prihodnosti – vključujoče, trajnostne, povezovalne in strokovno utemeljene. S Knjižnico Rotovž, novo osrednjo knjižnico v Hiši kulture Rotovž, ter razvejano mrežo knjižničnih enot v dvanajstih občinah se želi uveljaviti kot osrednje središče kulturnega, izobraževalnega in skupnostnega življenja. V središču te vizije je uporabnik, ki v knjižnici ne najde le gradiva, temveč tudi prostor rasti, dialoga in ustvarjalnosti.

Knjižnične storitve bodo v novem razvojnem obdobju še bolj usmerjene k aktualnim potrebam različnih ciljnih skupin uporabnikov, saj želimo skupaj z njimi graditi skupnost. S sodelovanjem z uporabniki bomo oblikovali relevantne, dostopne in privlačne programe, ki vključujejo tudi ranljive skupine prebivalstva. S poudarkom na bralni pismenosti in bralni kulturi, vseživljenjskem učenju ter razvoju in utrjevanju kulturnega izraza knjižnica utrjuje vlogo platforme znanja, ustvarjalnosti in povezovanja. Ob tem bo knjižnična zbirka ostajala živo srce ustanove, redno prilagojena potrebam in interesom uporabnikov.

Komunikacija bo temeljila na jasni identiteti knjižnice, ki jo izražajo njene vrednote: spoštovanje, znanje, širokoglednost, ustvarjalni pogum in zanesljivost. Preko sodobnih komunikacijskih kanalov in kampanj bo knjižnica utrjevala podobo prostora, ki ni le uporaben, temveč tudi navdihujoč. Knjižnica Rotovž v Hiši kulture Rotovž bo predstavljena kot drugi dom – dostopen, varen in povezan z lokalnim okoljem ter različnimi partnerji.

Sodelovanje z okoljem je ključni steber razvoja. Z oblikovanjem politike partnerstev, souporabo prostorov, prostovoljskimi programi in strokovnimi povezavami na nacionalni in mednarodni ravni bo knjižnica okrepila svojo vpetost v družbeno tkivo in sooblikovala javni prostor. Prostori knjižnice bodo odprti ne le za uporabnike, temveč tudi za partnerske organizacije, soustvarjanje vsebin in sodelovanje v skupnih projektih.

Organizacija poslovanja bo temeljila na jasnih vlogah, odprti komunikaciji in podporni kulturi. Zaposleni bodo soustvarjalci prihodnosti knjižnice – opolnomočeni, motivirani in usmerjeni v kakovostno delo. Razvoj kompetenc, vključevanje talentov, mentorski programi ter strateško kadrovanje bodo zagotavljali stabilnost, inovativnost in pripadnost vseh sodelavcev.

Zagotavljanje virov in trajnostna usmeritev predstavljata neobhodni temelj delovanja. Knjižnica bo aktivno iskala raznolike finančne vire, sodelovala z lokalnim gospodarstvom in občinami, skrbela za prostorske investicije ter gradila digitalno podporno infrastrukturo. RFID tehnologija, varen in učinkovit IKT sistem, sodoben intranet ter usposabljanje zaposlenih bodo okrepili digitalno preobrazbo, ki kot nit povezuje vsebinske sklope strategije. Vključitev zelenih praks, okoljske ozaveščenosti in sodelovanja v trajnostnih projektih pa bo knjižnico predstavila kot zgled odgovorne javne ustanove, ki dviguje kvaliteto življenja.

Strateški načrt Mariborske knjižnice za obdobje 2026–2030 predstavlja skupno vizijo ustanove, ki se razvija z ljudmi in za ljudi. Združuje strokovnost, trajnost, ustvarjalnost in povezanost. Ključne razvojne usmeritve temeljijo na sodelovanju, odprtosti, digitalni transformaciji in odgovornem upravljanju virov. Mariborska knjižnica se želi odzivati na potrebe skupnosti in uporabnikov, biti inovativna pri oblikovanju vsebin, zanesljiva kot kulturna institucija ter opora skupnosti pri soočanju z izzivi sodobnega sveta. Ta dokument ni le strateški načrt – je povabilo sodelavcem in skupnosti k soustvarjanju knjižnice prihodnosti.

Mag. Klemen Brvar, direktor

POSLANSTVO MARIBORSKE KNJIŽNICE

Mariborska knjižnica je odprt, dostopen in vključujoč prostor znanja, kulture in srečevanja. Smo generator kulturnega dogajanja in soustvarjalec lokalne identitete. Spodbujamo bralno in funkcionalno pismenost ter vseživljenjsko učenje. Uporabnikom, zlasti ranljivim skupinam, nudimo varno, spodbudno in prijazno okolje.

Naš namen je bogatiti in opolnomočiti skupnost, spodbujati kritično mišljenje in bralno kulturo ter biti zanesljiv partner ustanovitelju in mestu. Sodelujemo pri razvoju knjižničarstva, uvajamo inovativne pristope in povezujemo različne dele družbe.

Zaposlenim zagotavljamo varno in ustvarjalno delovno okolje, strokovni razvoj in medsebojno podporo. Kot osrednja območna knjižnica povezujemo regijo ter jo bogatimo z raznolikimi vsebinami, prostori in ljudmi. Mariborska knjižnica je živ ekosistem mesta.

VIZIJA MARIBORSKE KNJIŽNICE DO LETA 2030

Mariborska knjižnica je nepogrešljiv javni prostor in osrednja kulturna institucija regije, ki jo prebivalci vseh starosti doživljajo kot varno, vključujoče in navdihujoče okolje.

Je pomembna platforma znanja, trajnostnega razvoja in povezovanja skupnosti. Odlikuje jo strokovnost, inovativnost in prožnost, s katerimi proaktivno odgovarja na potrebe uporabnikov. Zaposleni so kompetentni, predani in ustvarjalni, kar zagotavlja visoko kakovost storitev ter zaupanja vredno podporo uporabnikom.

Njeno delovanje temelji na preglednih procesih, sodobnih tehnologijah in aktivnem vključevanju uporabnikov v oblikovanje storitev. S tem racionalno in učinkovito izkorišča vire v dobro skupnosti.

Je vizionarska institucija, ki s pogumnimi projekti dviguje kakovost življenja, spodbuja znanje ter gradi trajnostno prihodnost. Na domačem in mednarodnem nivoju se uveljavlja kot zgled sodobne knjižnice.

SKUPNE VREDNOTE ZAPOSLENIH V MARIBORSKI KNJIŽNICI

SPOŠTOVANJE

Je temelj naših odnosov in delovanja. S spoštljivostjo in empatijo delujemo kot povezan in učinkovit kolektiv, ki razume in čuti potrebe uporabnikov ter se nanje ustrezno odziva.

ZNANJE

Preverjeno znanje je vgrajeno v temelje knjižnice. Načini njegovega posredovanja se nenehno spreminjajo. Zaposleni v Mariborski knjižnici spremembam sledimo z drznimi in inovativnimi pristopi.

ŠIROKOGLEDNOST

Sodelujemo, se spoštujemo in spodbujamo v raznolikosti. K temu nagovarjamo svoje okolje in zaposlene v knjižnici. Prepoznavamo potrebe spreminjajoče se družbe in časa, se odzivamo na trenutno situacijo in soustvarjamo prihodnost. Oblikujemo kritično in odgovorno družbo, prispevamo k socialni vključenosti.

USTVARJALNI POGUM

Z ustvarjalnim pogumom se odpiramo v skupnost, jo modro soustvarjamo in spreminjamo v dobro vseh. Širokogledno sledimo našim idejam ter večsmerno sodelujemo z uporabniki in partnerji.

ZANESLJIVOST

Nalog se lotevamo odgovorno, pošteno in z veliko mero natančnosti. Ustvarjamo delovno okolje, v katerem se sodelavci lahko zanesemo drug na drugega. Razvijamo se v skladu s trajnostnimi smernicami, kar nam nudi občutek varnosti. Zaradi odprtosti in razumnosti smo varno zavetje za uporabnike in partnerje, saj smo v odnosu z njimi zanesljivi in verodostojni.

PREGLED REALIZACIJE STRATEŠKEGA NAČRTA MARIBORSKE KNJIŽNICE ZA OBDOBJE 2021–2025

Strateški načrt Mariborske knjižnice za obdobje 2021–2025 je nastajal v času pandemije COVID-19, ki je tudi v knjižnici zahtevala prilagajanja na vseh nivojih načrtovanja, organizacije ter izvajanja tako notranjih procesov kot tudi storitev in dejavnosti za uporabnike. Nove okoliščine so narekovale premislek o strateških usmeritvah, ciljih in aktivnostih, začrtanih za obdobje 2021–2025, njihova uresničitve pa je bila poleg fizičnega okolja usmerjena tudi v virtualno.

Mariborska knjižnica je v obdobju 2021–2025 izvajala razvojne aktivnosti na sedmih strateških področjih, ki so bila določena v strateškem načrtu. Analiza kaže, da je bila na večini področij dosežena pomembna stopnja realizacije ciljev, nekateri ukrepi pa zaradi omejenih finančnih in kadrovskih virov ostajajo nedokončani in se prenašajo v naslednje strateško obdobje 2026–2030.

1. strateško področje: Razvoj knjižnične mreže enot in investicije

V obdobju 2021–2025 je Mariborska knjižnica dosegla ključne premike pri razvoju knjižnične infrastrukture. Gradnja nove osrednje knjižnice na Rotovškem trgu je v začrtanem petletnem obdobju močno napredovala. Zagotovljeni so bili nadomestni prostori za Knjižnico Rotovž, Pionirsko knjižnico Rotovž ter Čitalnico v TPC City, v katerem so enote dobro zaživele. Knjižnica je aktivno sodelovala pri načrtovanju notranje opreme, IKT-sistemov in vsebinske zasnove programov. Nekateri naloge, kot so implementacija opreme, opredelitev razmerij pri upravljanju novonastajajočega centra, ureditev prostorov za Oddelek nabave in obdelave v mestnem središču in celostna grafična podoba, pa se prenašajo v obdobje po letu 2025.

Uspešno sta bili vzpostavljeni novi enoti v občinah Rače – Fram in Kungota (odprti leta 2022), kar je močno povečalo dostopnost storitev. V Občini Rače – Fram se je delež članov, ki so pred vzpostavitvijo stacionarne enote obiskovali tamkajšnja postajališča bibliobusa, dvignil s 3 % leta 2021 na 18 % leta 2023. V Občini Kungota se je z vzpostavitvijo enote društvena knjižnica profesionalizirala, s čimer so prebivalci dobili enakovredno dostopnost do knjižničnih storitev.

Leta 2022 se je Knjižnica Pobrežje preselila v prostore Trgovskega centra Mercator na Pobrežju. Z izboljšanjem tako knjižničnega prostora kot dostopa do storitev in dejavnosti se je število obiska že v letu 2023 povečalo za več kot 50 % v primerjavi z obiskom enote na prejšnji lokaciji.

Knjižnica je prav tako proaktivno sodelovala z občinama Miklavž na Dravskem polju in Pesnica. V Občini Pesnica so bile realizirane vse aktivnosti za vzpostavitev novih knjižničnih prostorov, ki so v zaključni izvedbeni fazi, v Občini Miklavž na Dravskem polju pa je bila izdelana začetna projektna dokumentacija za gradnjo večnamenskega prostora, v katerem se bo nahajala tudi nova krajevna knjižnica.

2. strateško področje: Organizacija poslovanja in kompetenc zaposlenih

Leta 2023 je bil pripravljen in vzpostavljen model notranjega izobraževanja za zaposlene s poudarkom na prenosu znanja. Izbran je bil nabor vsebin in določeno vrednotenje (anketa med zaposlenimi). Do konca leta 2025 se je organizacija in izvedba izobraževanja za zaposlene razširila z vsebinami, ki so jih izvajali tudi zunanji predavatelji.

Ključni sistemski dokumenti in procesi na področju organizacije poslovanja in kadrovske politike žal niso bili realizirani in se deloma prenašajo v naslednje strateško obdobje.

3. strateško področje: Knjižnična zbirka

Skrb za razvoj knjižnične zbirke in njeno promocijo je bila stalno prisotna. V večini so bili izvedeni vsi cilji, nanašajoči se na prilagoditve knjižnične zbirke potrebam lokalnega okolja ter politike

njenega upravljanja. Izziv ostaja zagotavljanje stabilnih finančnih virov za dolgoročno kakovostno rast in posodabljanje knjižničnega gradiva.

4. strateško področje: Knjižnične storitve

V preteklem strateškem obdobju je Mariborska knjižnica razvijala in nadgrajevala svoje storitve z namenom povečanja dostopnosti, kakovosti ter odzivnosti za potrebe uporabnikov in lokalnih skupnosti. Pripravljeni so bili izhodiščni predlogi za prestrukturiranje obstoječih in razvoj novih storitev, vendar celovit model načrtovanja in upravljanja še ni bil oblikovan. Pomembni dosežki vključujejo uvedbo nekaterih nadstandardnih storitev, kot so vračanje gradiva v katerikoli enoti ter naročilo gradiva po pošti. Kljub temu ostajajo odprti izzivi vsebinske prenove in razvoja novih, inovativnih oblik, ki bodo še izraziteje podpirale trajnostni razvoj, vključevanje ranljivih skupin ter aktivno državljanstvo.

Na področju spodbujanja bralne pismenosti in kulture je knjižnica utrdila svojo vlogo ključnega akterja, zlasti prek Centra za razvoj bralne pismenosti, revije Otrok in knjiga ter številnih programov in posvetovanj. Sodelovanja z različnimi ustanovami in društvi so omogočila doseganje novih ciljnih skupin, predvsem ranljivih.

Domoznanska dejavnost je z vzpostavitvijo Centra za domoznansko dejavnost leta 2022 pridobila trdnjšo razvojno osnovo. Knjižnica je ohranila stabilen obseg prireditev, širila sodelovanja z lokalnimi ustvarjalci in društvi ter okrepila digitalizacijo domoznanskih vsebin. S tem se je povečala dostopnost gradiva, pa tudi prepoznavnost lokalne identitete v širšem slovenskem prostoru.

Na področju vseživljenjskega učenja so bili posebej uspešni programi, kot sta Umovadba in sodelovanje z Andragoškim zavodom pri tednih vseživljenjskega učenja.

Skupno lahko ugotovimo, da je knjižnica na področju storitev dosegla pomembne premike, zlasti v smeri prilagajanja potrebam uporabnikov in povezovanja z okoljem. V naslednjem strateškem obdobju bo poudarek še posebej na celovitem modelu upravljanja storitev, inovativnih pristopih ter večji dostopnosti programov za vse generacije in ranljive skupine.

5. strateško področje: Informacijsko komunikacijska tehnologija

Na področju IKT je knjižnica uspela vzdrževati in delno posodabljati informacijski sistem ter uvajati nove funkcionalnosti v sistemu COBISS, ki povečujejo dostopnost in samostojno uporabo knjižničnih storitev. Pripravljena sta bila tudi krovna dokumenta na področju informacijske varnosti, kar pomeni pomemben korak k sistematičnemu obvladovanju tveganj. Kljub temu ostajajo odprti izzivi pri uvajanju celovitega e-poslovanja, internih varnostnih aktov in krepitvi kadrovskih virov, pri čemer varnost sistema zaradi zastarele opreme postaja vse bolj kritična točka.

6. strateško področje: Promocija

Pomemben premik na področju promocije se je zgodil z ustanovitvijo Oddelka za dejavnosti, prireditve in promocijo, s katerim se je okrepila komunikacija z javnostmi in prisotnost knjižnice v medijih ter na družbenih omrežjih. Vzpostavljene so bile načrtne aktivnosti za promocijo knjižnične ponudbe in storitev na različnih nivojih in na različne načine. Nerealizirana ostaja politika komuniciranja z zunanjimi javnostmi, ki bi vključevala standarde in pravila ustnega ter pisnega komuniciranja zaposlenih, in politika poslovnega obnašanja ter sistema notranjega komuniciranja.

7. strateško področje: Povezovanje z okoljem

Knjižnica je uspešno vzdrževala in razvijala proaktivno sodelovanje s financerji in partnerji v lokalnem, nacionalnem in mednarodnem okolju. Okrepila je vlogo zanesljivega partnerja pri povezovanju z različnimi institucijami zlasti s področja kulture in izobraževanja. Cilji, ki ostajajo odprti za naslednje strateško obdobje, se nanašajo predvsem na pridobivanje alternativnih virov financiranja, sistematično mednarodno povezovanje in vključevanje zaposlenih v strokovna telesa.

Sklep

Mariborska knjižnica je v obdobju 2021–2025 dosegla pomembne rezultate, ki potrjujejo njen razvojni potencial in zmožnost prilagajanja sodobnim potrebam uporabnikov ter širšega okolja. Potrdila je svojo vlogo ene od osrednjih kulturnih, izobraževalnih in družbenih institucij v lokalnem, pa tudi v širšem slovenskem prostoru. V prihodnje bo uspešnost njenega delovanja v veliki meri odvisna od sposobnosti zagotavljanja stabilnih pogojev za trajnostni razvoj in strateško umeščenost v širše družbene procese.

DEJAVNIKI ZUNANJEGA OKOLJA

Pri strateškem načrtovanju splošna knjižnica upošteva ključne dejavnike širšega družbenega okolja, ki vplivajo na njeno poslanstvo, razvoj storitev in vlogo v skupnosti. Analiza zunanjega okolja temelji na prepoznavanju trendov, priložnosti in tveganj v lokalnem, nacionalnem in globalnem prostoru. Med najpomembnejšimi dejavniki, vključenimi v načrtovanje, so:

1. Nacionalne in lokalne strateške usmeritve

Knjižnica načrtuje svoje delovanje skladno s poslanstvom ter v povezavi z družbenimi cilji in pričakovanji financierjev. V okviru širših razvojnih usmeritev države in lokalnih skupnosti ter stroke se je pri strateškem načrtovanju oprla na naslednje ključne strateške dokumente:

Strategija razvoja Slovenije 2030¹ poudarja pomen kulture in jezika kot temeljnih dejavnikov nacionalne identitete. Med cilji izpostavlja razvijanje in ohranjanje slovenskega jezika, kulture ter kulturne in naravne dediščine. Knjižnica bo z različnimi programi pomembno prispevala k uresničevanju teh ciljev.

Digitalna Slovenija 2030² je krovni strateški dokument za digitalno preobrazbo države. Vizija strategije je izboljšati kakovost življenja prebivalcev z digitalizacijo vseh segmentov družbe na trajnosten, zelen in zaupanja vreden način. Ključna področja vključujejo digitalne kompetence, digitalne javne storitve, kibernetsko varnost in podporo zelenemu prehodu.

Strategija dolgožive družbe³ naslavlja demografske spremembe in postavlja temelje za oblikovanje okolja, ki omogoča kakovostno življenje vseh generacij. Ključni stebri strategije vključujejo: spodbujanje vseživljenjskega učenja in aktivnega staranja, dostopnost storitev za samostojno, zdravo in varno življenje, zmanjševanje neenakosti, medgeneracijsko sodelovanje in pogoje za aktivnost v vseh življenjskih obdobjih. Knjižnica se na te usmeritve odziva kot prostor medgeneracijskega povezovanja, podpore aktivnemu staranju in dostopa do znanja za vse generacije.

Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 (ReNPK 24–31)⁴ postavlja kulturo v središče solidarne in trajnostne družbe. Dokument poudarja povezovanje kulture z drugimi resornimi politikami, kot so izobraževanje, zdravstvo, turizem in gospodarstvo, ter naslavlja sodobne izzive, kot so podnebne spremembe, umetna inteligenca in decentralizacija kulturne ponudbe.

Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027⁵ opredeljuje vizijo knjižnic kot odprtih, vključujočih in trajnostno naravnanih skupnostnih prostorov, ki se odzivajo na sodobne družbene potrebe. V središču strategije je dostopnost, ki zajema tako fizično kot digitalno dimenzijo ter posebno pozornost namenja ranljivim skupinam. Digitalna preobrazba knjižnic je zasnovana v

¹ *Strategija razvoja Slovenije 2030*. (2017). Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MKRR/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf.

² *Digitalna Slovenija 2030 (DSI 2030): krovna strategija digitalne preobrazbe Slovenije do leta 2030*. (2023). Vlada Republike Slovenije. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MDP/Dokumenti/DSI2030-potrjena-na-Vladi-RS_marec-2023.pdf.

³ *Strategija dolgožive družbe*. (2016). UMAR. https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/kratke_analize/Strategija_dolgozive_druzbe/Strategija_dolgozive_druzbe.pdf.

⁴ Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 (ReNPK24-31). (2024). *Uradni list RS*, št. 61/2024. <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2024-01-2119>.

⁵ *Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027*. (2022). Združenje splošnih knjižnic. https://www.knjiznice.si/wp-content/uploads/2022/08/ZSK_Strategija-razvoja-slovenskih-splosnih-knjiznic-2022-2027_oblikovano.pdf.

smeri razvoja naprednih storitev, krepite informacijske pismenosti in izboljšanja uporabniške izkušnje. Pomembna je tudi vloga knjižnic kot prostorov družbenega povezovanja, kjer se srečujejo različne generacije, kulture in interesi. Dokument poudarja podporo ciljem trajnostnega razvoja ter aktivno vključevanje knjižnic v lokalne skupnosti. Strategija spodbuja povezovanje s partnerji, ob tem pa opozarja na potrebo po sistemskem razvoju kadrov, infrastrukture in storitev, ki bodo zagotavljali trajno relevantnost knjižnic v prihodnosti.

Razvojni načrti in programi kulture občin ustanoviteljic in pogodbenih partneric določajo prioritete na področju infrastrukture, kulture, izobraževanja in okolja. Pomemben zunanji dejavnik je investicija Mestne občine Maribor v novo osrednjo knjižnico, ki bo omogočila razvoj sodobnih programov, večjo dostopnost storitev in utrditev knjižnice kot osrednjega skupnostnega prostora. Z enako vizijo načrtujemo razvijati knjižnice tudi v drugih lokalnih okoljih.

2. Sociokulturni dejavniki

Spreminjajoča se družbena struktura, vrednote in življenjski slogi vplivajo na potrebe in pričakovanja uporabnikov knjižnic. Knjižnica se odziva na te spremembe z razvojem programov, ki spodbujajo vključevanje, dostopnost in kulturno participacijo.

Demografske spremembe

Staranje prebivalstva, naraščajoče socialno razslojevanje, priseljevanje in večkulturnost vplivajo na potrebe uporabnikov. Knjižnica se odziva z razvojem programov za različne starostne in kulturne skupine ter spodbuja medgeneracijsko in medkulturno povezovanje.

Spremembe v bralnih in medijskih navadah. Spremembe medijske krajine.

Povečana uporaba digitalnih vsebin, krajša doba pozornosti in raznolikost medijskih kanalov zahtevajo prilagoditev knjižničnih storitev in promocijo bralne kulture na sodoben način. Knjižnica zato načrtuje inovativne pristope k spodbujanju branja in informacijske pismenosti.

Potreba po skupnostnih prostorih

V času družbene fragmentacije in individualizacije knjižnice postajajo pomembna stičišča za druženje, učenje in sodelovanje. Knjižnica krepi svojo vlogo kot vključujoč, varen in dostopen prostor za vse, kjer se gradijo vezi med posamezniki in skupnostjo.

Vloga knjižnic pri vseživljenjskem učenju

Knjižnica podpira formalno in neformalno izobraževanje, razvija informacijsko in digitalno pismenost ter omogoča dostop do znanja za vse generacije. S tem prispeva k osebnemu razvoju posameznikov in družbeni koheziji.

3. Tehnološki dejavniki

Tehnološki razvoj danes posega v skoraj vsa področja človekovega življenja – od uporabe pametnih naprav, dostopa do storitev e-uprave do vključevanja v zdravstveni sistem in izobraževanje. Digitalna orodja postajajo osnovno sredstvo za vsakdanje delovanje, kar pa hkrati povečuje tveganje za digitalno izključenost tistih, ki nimajo ustreznih znanj, dostopa ali podpore. Knjižnica zato načrtuje aktivno vključevanje v digitalno preobrazbo in zagotavljanje podpore uporabnikom pri razvoju digitalnih veščin.

Digitalizacija storitev

Vse več javnih in zasebnih storitev je dostopnih izključno prek digitalnih kanalov. Ta trend vpliva na pričakovanja uporabnikov, ki od knjižnic pričakujejo enako raven digitalne dostopnosti, hkrati pa povečuje potrebo po podpori tistim, ki se v digitalnem okolju težje znajdejo.

Razkorak v digitalnih kompetencah

Kljub razširjenosti pametnih naprav in interneta ostaja velik delež prebivalstva z omejenim znanjem za varno in učinkovito uporabo digitalnih orodij. To predstavlja tveganje za izključenost iz pomembnih družbenih procesov, kot so izobraževanje, zdravstvo in upravne storitve.

Napredne tehnologije in avtomatizacija

Razvoj umetne inteligence, algoritmov za priporočanje vsebin in avtomatiziranih sistemov spreminja način dostopa do informacij. Te tehnologije vplivajo na pričakovanja uporabnikov glede personalizacije in učinkovitosti storitev, kar zahteva prilagoditve tudi v knjižničnem okolju.

Potreba po zagotavljanju varnosti in zasebnosti v digitalnem prostoru

Z digitalizacijo narašča pomen varovanja osebnih podatkov in zagotavljanja varnega digitalnega okolja za organizacijo in uporabnike. Knjižnica bo zagotavljala ustrezno zaščito informacijskih sistemov in ozaveščala uporabnike o varni rabi interneta.

4. Okoljski dejavniki

Podnebne spremembe niso več oddaljena grožnja prihodnosti, temveč realnost, ki jo občutimo tudi v našem vsakdanjem življenju – z vročinskimi valovi, spremenjenimi padavinskimi vzorci, sušami in pogostejšimi vremenskimi ujmami. Globalno povzročajo izgubo biotske raznovrstnosti, podražitve energentov in hrane ter povečujejo družbeno neenakost. Družbena odgovornost javni ustanovi, kot je knjižnica, narekuje, da se prilagodi novim razmeram in prispeva k reševanju okoljskih izzivov.

Pričakovanja odločevalcev

Nacionalne in lokalne politike vse bolj vključujejo okoljske cilje v razvojne strategije. Javne ustanove, vključno s knjižnicami, so v vlogi izvajalcev teh politik. Od njih se pričakuje, da zmanjšujejo svoj okoljski odtis, sodelujejo v zelenih projektih in prispevajo k ozaveščanju prebivalstva.

Trajnostna naravnost družbe

Povečana okoljska ozaveščenost prebivalcev vpliva na pričakovanja do javnih ustanov, ki naj bi delovale zgledno in odgovorno. Knjižnice kot skupnostni prostori imajo priložnost, da s svojim zgledom in programi spodbujajo trajnostne vrednote in vedenjske spremembe. V času okoljskih kriz je njihova družbena odgovornost, da prispevajo k oblikovanju bolj odporne, solidarne in trajnostno naravnane skupnosti.

Knjižnica načrtuje, da se bo na okoljske izzive odzivala z vključevanjem trajnostnih praks v vsakdanje delovanje, z razvojem izobraževalnih programov o okoljskih temah ter z aktivnim sodelovanjem v lokalnih pobudah za zeleni prehod. S tem bo prispevala k večji okoljski ozaveščenosti in dolgoročni blaginji skupnosti.

5. Usmeritve v globalnem okolju

Knjižnica se je pri oblikovanju ciljev strateškega načrta oprla tudi na globalne usmeritve, kot so cilji trajnostnega razvoja (Agenda 2030)⁶, ki poudarjajo pomen dostopa do znanja, vključevanja ranljivih skupin, trajnostnega delovanja in krepitve skupnosti, ter na IFLA Trend Report⁷, ki izpostavlja ključne spremembe v dostopu do informacij, digitalni pismenosti, zasebnosti in vlogi knjižnic v prihodnosti.

Sklep

V času naraščajoče družbene negotovosti, geopolitičnih napetosti in podnebnih kriz se krepi pomen knjižnic kot odpornih, vključujočih in zaupanja vrednih prostorov, ki prispevajo k stabilnosti, povezovanju in razvoju skupnosti. Knjižnica se na te izzive odziva z odgovornim načrtovanjem, prilagajanjem storitev in aktivnim vključevanjem v lokalne in širše družbene procese.

⁶ Uresničevanje Agende 2030. (b. d.). Služba za evropske zadeve in mednarodno sodelovanje. <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/uresnicevanje-agende-2030/>.

⁷ IFLA Trend Report 2024. (2024). IFLA. [IFLA Trend Report 2024: Facing the future of information with confidence](#).

STRATEŠKO PODROČJE 1: KNJIŽNIČNA MREŽA

Strateška usmeritev 1.1: Knjižnična mreža kot vključujoča, dostopna in povezana skupnostna infrastruktura

Doseči želimo, da bo knjižnična mreža predstavljala vključujočo skupnostno infrastrukturo, ki s svojo prisotnostjo in programi prispeva h kakovosti življenja v vseh okoljih — od mestnega središča do najbolj oddaljenih krajev. S povezovanjem lokalnih skupnosti, zagotavljanjem dostopnosti storitev ter razvojem programov, ki se odzivajo na potrebe prebivalcev, želimo krepiti socialno povezanost, kulturno udeležbo in enake možnosti za vse generacije.

Cilj 1.1.1: Razvijati knjižnice kot odprte, vključujoče prostore, ki povezujejo ljudi, znanje in ideje ne glede na lokacijo

Mariborsko knjižnico odlikuje razvejana knjižnična mreža, ki knjižnično dejavnost približa prebivalcem v njihovih bivanjskih okoljih. Bibliobus prinaša stik z viri znanja in kulture tudi v oddaljene in teže dostopne kraje. Knjižnična mreža predstavlja hrbtenico javne knjižnične dejavnosti v regiji. V strateškem obdobju želimo zagotoviti vzdržno in učinkovito organizacijo knjižnične mreže, ki omogoča kakovostno izvajanje storitev v vseh okoljih. Okrepiti želimo njeno notranjo povezanost, uskladiti kakovost storitev in razvijati skupne vsebine, ki bodo dostopne vsem prebivalcem ne glede na lokacijo. S tem gradimo knjižnice kot odprte, vključujoče prostore, ki povezujejo ljudi, znanje in ideje ter delujejo kot enotna, a raznolika skupnostna infrastruktura.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Vzpostavitev enotne vizualne in komunikacijske identitete knjižnične mreže (usmerjevalne table, ki napotujejo prebivalce v knjižnice).	- Večja prepoznavnost knjižnic kot enotne mreže mariborske knjižnice. - Ozaveščenost o prisotnosti knjižnic v lokalnih okoljih in mestnih četrtih.	- delež enot z usklajeno podobo (vsaj 90 %); - rezultati anket o prepoznavnosti;
Razvoj vsebin (programov, dejavnosti) na eni točki v mreži in smiselna razpršitev v okolja, kjer ustrezajo potrebam prebivalcev.	- Uravnotežena dostopnost kakovostnih in raznolikih programov v vseh okoljih. - Učinkovita raba virov in zmanjšano podvajanje dela.	- število skupnih programov; - delež enot, v katerih se izvajajo (20 %);
Povečanje fizične in časovne dostopnosti storitev za vse uporabnike. ⁸	- Enote so brez arhitektonskih ovir za gibalno ovirane uporabnike. - Urniki so skladni s potrebami prebivalcev.	- delež enot z urejenim dostopom za gibalno ovirane (+ 3 enote); - povečan delež enot, odprtih skladno z zahtevami Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic (+ 2 enoti).
Zagotavljanje prijazne, vabljlive in spoštljive uporabniške izkušnje v vseh enotah.	- Uporabniki doživljajo knjižnice kot urejene, prijazne in doživljajsko bogate prostore.	- povratne informacije uporabnikov (ankete);

⁸ Se povezuje s:

- ciljem 4.1.7: Proaktivna gradnja odnosov s financerji,
- ciljem 6.1.2: Investicije ter investicijsko vzdrževanje knjižničnih prostorov.

	- Uporabniki in zaposleni se počutijo cenjene in slišane.	- število prejetih in obravnavanih povratnih informacij;
V sodelovanju z zaposlenimi oblikovati izvedljive predloge za vzdržno organizacijo mreže in razporeditev nalog.	- Večja vzdržnost delovanja knjižnične mreže. - Bolj uravnotežena kadrovska obremenitev. - Večja vključenost zaposlenih v razvojne procese.	- število izvedenih izboljšav; - število predlogov zaposlenih.

Cilj 1.1.2: Razvijati knjižnice kot kulturna in socialna središča, prilagojena potrebam lokalnega okolja

Krajevne knjižnice prevzemajo edinstveno vlogo v lokalnih skupnostih – kot prostori srečevanja, učenja, ustvarjanja in povezovanja. Njihova moč je v tem, da so blizu ljudem, in v možnosti, da se odzivajo na specifične potrebe in značilnosti okolja, v katerem delujejo.

V strateškem obdobju želimo krajevne knjižnice razvijati kot kulturna in socialna središča, ki odražajo lokalno identiteto ter podpirajo cilje posameznih skupnosti. V sodelovanju z lokalnimi prebivalci in organizacijami bomo oblikovali razvojne načrte, prilagajali storitve in ustvarjali programe, ki bodo krepili občutek pripadnosti, soudeleženosti in skupnostne povezanosti.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Priprava individualnih razvojnih načrtov za posamezne krajevne knjižnice (prednostno za nove enote) – v sodelovanju z lokalno skupnostjo.	- Knjižnice se razvijajo v skladu z značilnostmi in potrebami okolja.	- število pripravljenih načrtov; - delež načrtov, pripravljenih s sodelovanjem skupnosti;
Z vsebinami in storitvami podpirati cilje posamezne lokalne skupnosti. ⁹	- Razvoj knjižnice odraža vizijo odločevalcev.	- anketa med predstavniki občinskih uprav;
Razvoj programov, ki odražajo lokalno identiteto (npr. lokalna zgodovina, ustvarjalnost, medgeneracijski dogodki). ¹⁰	- Knjižnice postanejo (še bolj) prepoznavna in priljubljena zbirališča lokalne skupnosti.	- število lokalno zasnovanih programov glede na vse enote in posamezno po enotah (vsaj 1/leto);
Vključevanje prebivalcev v sooblikovanje vsebin in prostorov (ankete, delavnice, prostovoljstvo) ¹¹ .	- Uporabniki se počutijo slišane in soudeležene pri razvoju knjižnice.	- število uresničenih uporabniških pobud; - povratne informacije uporabnikov in odločevalcev (anketa);
Prilagajanje storitev glede na potrebe lokalnega prebivalstva in zakonske zahteve.	- Večja uporabnost storitev knjižnice za različne skupine.	- število izvedenih prilagoditev; - rezultati uporabniških anket;

⁹ Se povezuje s ciljem 4.1.7: Proaktivna gradnja odnosov s financerji.

¹⁰ Se povezuje s ciljem 2.3.1: Krepitev domoznanske dejavnosti in povezovanje z lokalnimi okolji.

¹¹ Se povezuje s ciljem 4.1.4: Vzpostavitev prostovoljskega programa.

Krepitev sodelovanja z lokalnimi organizacijami (šole, društva, občine).	- Knjižnica postane naravni partner v lokalnem okolju.	- število partnerskih projektov; - število dogodkov v sodelovanju z lokalnimi akterji.
--	--	---

Cilj 1.1.3: Graditi prepoznavnost in zaupanje med uporabniki in odločevalci ter uveljaviti novo knjižnico kot sodoben in prepoznaven javni prostor¹²

Selitev osrednje knjižnice v novo stavbo predstavlja zgodovinski mejnik za Mariborsko knjižnico in priložnost za novo poglavje v njenem razvoju. Nova knjižnica bo umeščena v kulturni kompleks Hiše kulture Rotovž, kar ji odpira edinstveno priložnost, da postane stičišče znanja, ustvarjalnosti in povezovanja v mestnem središču.

V strateškem obdobju želimo novo knjižnico uveljaviti kot središče skupnosti, kot odprt, prijazen, dinamičen, vključujoč, sodoben in prepoznaven javni prostor, ki bo nagovarjal različne skupine prebivalcev. S premišljenim komuniciranjem, vključevanjem prebivalcev in povezovanjem s partnerskimi organizacijami bomo gradili identiteto knjižnice kot središča skupnosti. Z vsebinami in storitvami bomo podpirali cilje lokalne skupnosti in prispevali h kvaliteti življenja v mestu.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
<u>Pred odprtjem</u>		
- Oblikovanje vizualne in vsebinske identitete nove knjižnice (ime, slogan, podoba).¹³ - Komunikacijska kampanja z zgodbami o novi knjižnici (splet, lokalni mediji, dogodki, promocijski izdelki, video, tiskovine itd.). - Predstavitve projekta v lokalni skupnosti in med partnerji. - Vključevanje skupnosti v priprave (zagovorniki, zbiranje spominov, idej, imenovanje prostorov).	- Prebivalci poznajo projekt in se veselijo odprtja, počutijo se nagovorjene in vključene.	- pozitivne medijske objave; - število predstavitev; - število aktivnosti za vključevanje skupnosti;
- Načrtovati selitev kot premišljen proces, ki vključuje uporabnike.	- Razumevanje in široka povezanost prebivalcev s procesom selitve.	- število udeležencev aktivnostih;
<u>Ob odprtju (jesen 2026): Otvoritev kot dogodek skupnosti</u>		
- Organizacija večdnevnega otvoritvenega dogodka z vsebinami za različne ciljne skupine.	- Uporabniki doživijo knjižnico kot odprto, prijazno, igrivo in vključujočo. - Prvi obisk postane pozitivna izkušnja in motivira za vnovičen obisk.	- število obiskovalcev ob odprtju; - število sodelujočih lokalnih skupin, šol, društev pri

¹² Se povezuje s:

- ciljem 4.1.2: Povezovanje znotraj Hiše kulture Rotovž,
- ciljem 3.1.3: Navduševanje javnosti nad novo osrednjo knjižnico.

¹³ Se povezuje s ciljem 3.1.3: Navduševanje javnosti nad novo osrednjo knjižnico.

- Sodelovanje lokalnih skupin, šol, društev pri otvoritvenih dogodkih. - Vodení ogledi, igre, izzivi za spoznavanje knjižnice. - Dokumentacija dogajanja, sodelovanje z mediji.		otvoritvenih dejavnostih; - odzivi udeležencev; - medijska pokritost;
<u>Po odprtju</u>		
- Vključevanje uporabnikov v oblikovanje programov (ankete, odprti razpisi za ideje). - Razvoj sodobnih in navdihujočih programov, ki temeljijo na odnosu in zaupanju (zagovorniki, prostovoljci, zunanji bralni mentorji, skupnostni projekti, soustvarjanje vsebin) in ki nagovarjajo raznolike ciljne skupine knjižnice. - Z vsebinami in storitvami podpirati cilje lokalne skupnosti (podpora trajnostnim in vključujočim praksam, podpora vseživljenjskemu učenju in medgeneracijskemu povezovanju, zagotavljanje enakih možnosti za vse). - Skupni dogodki z drugimi institucijami v Hiši kulture Rotovž in širše.	- Uporabniki se počutijo slišane, vključene in povezane s knjižnico. - Zaupanje se gradi skozi odnose in sodelovanje.	- rast števila obiskovalcev; - število uporabniških predlogov; - število skupnostnih programov; - povratne informacije uporabnikov; - število dogodkov / aktivnosti, organiziranih s partnerji iz Hiše kulture Rotovž.

STRATEŠKO PODROČJE 2: KNJIŽNIČNE STORITVE¹⁴

Strateška usmeritev 2.1: Sodobna in privlačna knjižnica, ki posluša, vključuje in povezuje

Cilj 2.1.1: Zagotoviti, da so knjižnične storitve zanimive, relevantne in dostopne za vse ciljne skupine prebivalcev

Razvijali bomo storitve, ki prebivalce nagovarjajo, vključujejo, jih opolnomočijo in jim omogočajo, da se v knjižnici počutijo domače. Redno bomo evalvirali in posodabljali naše programe, prilagajali ponudbo potrebam uporabnikov in jih aktivno vključevali v razvoj storitev.

Posebno pozornost bomo namenili ranljivim skupinam, kot so priseljenci, mladostniki in otroci s posebnimi potrebami, zanje pa razvijali prilagojene programe za enakovredno vključevanje v skupnost.

Še naprej bomo zagotavljali kakovosten in raznovrsten izbor gradiva, ki bo odražal interese, potrebe in raznolikost naših uporabnikov. Poskrbeli bomo za pregledno organizacijo in atraktivno predstavitev gradiva, ki bo spodbujala raziskovanje in samostojno izbiro, hkrati pa bomo s svetovanjem in pretehtanimi priporočili pomagali uporabnikom pri orientaciji in odkrivanju vsebin, ki jih nagovarjajo.

Knjižnica bo prepoznavna soustvarjalka kulturnega življenja v skupnostih. Z inovativnimi pristopi, ki bodo krepili občutek pripadnosti in spodbujali sodelovanje, bomo omogočali, da se vsak uporabnik prepozna kot pomemben del skupne zgodbe.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Evalvacije in posodobitev programov ¹⁵ .	- Boljše razumevanje potreb različnih skupin. - Povečana ustreznost programov glede na potrebe uporabnikov. - Povečana učinkovitost programov.	- število izvedenih evalvacij (vsaj 1 letno); - vključenost uporabnikov v evalvacijske procese; - uporaba rezultatov pri načrtovanju; - število posodobljenih programov;
Aktivno vključevanje uporabnikov v razvoj storitev ¹⁶ .	- Večja pripadnost uporabnikov knjižnici. - Razvoj storitev "od spodaj navzgor".	- število sodelovalnih aktivnosti (delavnice, fokusne skupine); - število predlogov uporabnikov, ki so bili upoštevani;
Okrepljeno vključevanje premalo zastopanih uporabniških skupin (priseljenci, mladostniki, otroci s posebnimi potrebami).	- Večja vključenost ranljivih skupin. - Večja uravnoveženost ponudbe.	- število prilagojenih vsebin / programov; - število udeležencev iz ciljnih

¹⁴ Se povezuje s ciljem 3.1.2: Promocija vrednot Mariborske knjižnice.

¹⁵ Se povezuje s ciljem 3.1.1: Oblikovanje komunikacijskih smernic 2026–2030.

¹⁶ Se povezuje s ciljem 4.1.4: Vzpostavitev prostovoljskega programa.

		uporabniških skupin v teh programih;
Usposabljanje izvajalcev izobraževanja (knjižničarji, mentorji in prostovoljci) o sodobnih pristopih ¹⁷ .	- Višja kakovost izvedbe programov. - Večja strokovna usposobljenost osebja.	- število izvedenih usposabljanj; - število udeležencev; - samoevalvacija in ocene usposobljenosti.

¹⁷ Se povezuje s ciljem 4.1.4: Vzpostavitev prostovoljskega programa.

Strateška usmeritev 2.2: Nadgradnja programov za bralno kulturo, bralno pismenost in vseživljenjsko učenje

Cilj 2.2.1: Ohraniti in nadgraditi obstoječe programe za spodbujanje branja in bralno kulturo z vključevanjem novih vsebin, pristopov in ciljnih skupin

Mariborska knjižnica že izvaja vrsto programov za spodbujanje branja in razvoj bralne kulture. Sodeluje z uveljavljenimi literarnimi projekti in festivali ter v nacionalnih in regionalnih akcijah in pobudah, ki jih tudi sooblikuje. V okviru Centra za spodbujanje bralne pismenosti razvija strokovne osnove za področje in izdaja revijo Otrok in knjiga. V naslednjem strateškem obdobju bomo program nadgradili in osvežili z novimi privlačnimi pristopi, s katerimi bomo pritegnili nove ciljne skupine ter zagotovili večjo vključenost ranljivih skupin. Pri tem se bomo oprli na rezultate evalvacije in v razvoj nadgradenj pritegnili uporabnike. Posebno pozornost bomo namenili razvoju programov, prilagojenih različnim starostnim skupinam, interesom in jezikovnim ozadjem, spodbujanju literarnega ustvarjanja ter promociji lokalnih avtorjev.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Vključitev sodobnih žanrov in pristopov (igrifikacija, senzorično branje ipd.).	- Povečana privlačnost programov za mlajše generacije. - Večja motivacija za branje.	- število udeležencev na dogodkih z novimi pristopi; - povratne informacije uporabnikov; - evalvacija s strani izvajalcev dejavnosti;¹⁸
Razvoj programov za spodbujanje branja za mladostnike, aktivne odrasle in ranljive skupine.	- Večja dostopnost in relevantnost programov za različne ciljne skupine. - Večja vključenost ranljivih skupin.	- število programov po ciljnih skupinah; - število udeležencev po izbranih programih;
Krepitev prepoznavnosti knjižnice kot aktivnega partnerja v literarnem / kulturnem prostoru. ¹⁹	- Vključenost knjižnice v lokalne in nacionalne pobude spodbujanja branja ter promocije literarne ustvarjalnosti.	- število sodelovanj v projektih in na festivalih; - število dogodkov, ki jih knjižnica vodi ali sooblikuje; - medijska prisotnost;
Vključevanje uporabnikov v načrtovanje in izvedbo programov (organizacija skupnostnih bralnih dogodkov ipd.).	- Večja relevantnost in uporabniška usmerjenost programov.	- število uporabniških prispevkov v razvoju programov; - število samoorganiziranih bralnih skupin;
Razvoj in širjenje strokovnih osnov bralne pismenosti in promocije bralne kulture. ²⁰	- Krepitev strokovnih podlag za delo knjižnic. - Večja prepoznavnost pomena branja v družbi.	- število strokovnih dogodkov, gradiv in publikacij;

¹⁸ Kazalniki se uporabljajo smiselno glede na tip aktivnosti / dogodka.

¹⁹ Tako uveljavljeni kot še uveljavljajoči se ustvarjalci si želijo razvijati sodelovanje z MK. Knjižnico prepoznajo kot svoj dom, partnerja za lastno ustvarjanje, prostor za stik z bralci. Sodelovali bomo v literarnih pobudah, kot so festivali in promocijske kampanje.

Se povezuje s ciljem 4.1.1: Oblikovanje politike partnerstev.

²⁰ Se povezuje s ciljem 4.1.5: Aktivno vključevanje Mariborske knjižnice v razvoj knjižnične stroke v Sloveniji.

		- medijska prisotnost in promocijske kampanje;
Spodbujanje literarnega ustvarjanja med prebivalci.	- Okrepljen ustvarjalni izraz in kulturna identiteta skupnosti	- število izvedenih ustvarjalnih dogodkov; - število prispevkov uporabnikov.

Cilj 2.2.2: Okrepiti izobraževalno vlogo knjižnice kot podpornega okolja za vsakdanje življenjske izzive prebivalcev

Na področju vzpodbujanja bralne pismenosti in vseživljenjskega učenja knjižnica izvaja več programov informacijskega opismenjevanja za mlade, programe za premagovanje digitalne izključenosti - predvsem za starejše, pa tudi obsežen program Univerze za tretje življenjsko obdobje. Uspešen je program Umovadba za krepitev kognitivnih sposobnosti v boju proti demenci. Manj uspešna je knjižnica pri doseganju aktivne generacije, ki jo bomo pritegnili s ponudbo izobraževanj za znanja in veščine, uporabne v vsakdanjem življenju, tj. znanja in spretnosti, ki prebivalce opolnomočijo za kakovostno, varno, zdravo in aktivno življenje.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Razvoj programov, ki naslavljajo vsakdanje potrebe prebivalcev (delo, družina, zdravje ...).	- Večja vključenost aktivne populacije. - Povečan pomen knjižnice v življenju prebivalcev.	- število programov; - število udeležencev novih programov;
Izobraževanja za praktična znanja (npr. digitalna orodja, ročne spretnosti in veščine, e-uprava, osebne finance).	- Povečana samostojnost in kompetentnost uporabnikov. - Boljša digitalna in funkcionalna pismenost.	- število izvedenih delavnic; - napredek udeležencev (samoocena, evalvacije);
Programi za podporo življenjskim prehodom (npr. menjava kariere, skrb za starše, menjava okolja, odraščajoči otroci, upokožitev).	- Psihosocialna podpora in informiranost. - Krepitev občutka skupnosti.	- število tematskih srečanj; - povratne informacije udeležencev (samoocena, evalvacija);
Sodelovanje s strokovnjaki in lokalnimi organizacijami. ²¹	- Večja kakovost in raznolikost vsebin. - Povezovanje knjižnice z lokalnim okoljem.	- število partnerstev; - število skupnih dogodkov in projektov;
Evalvacija programov Univerze za tretje življenjsko obdobje in prilagoditev za delovanje v Knjižnici Rotovž.	- Večja preglednost vsebin (združene v eni stavbi). - Večja kakovost programa zaradi izboljšanih tehničnih in prostorskih pogojev za izvedbo. - Povezovanje vsebin krožkov s programi osrednje knjižnice. - Povečana dostopnost za uporabnike. - Učinkovita raba opreme in virov.	- število novih študijskih krožkov; - število novih vpisov; - zadovoljstvo slušateljev;

²¹ Se povezuje s ciljem 4.1.1: Oblikovanje politike partnerstev.

Promocija programov in doseganje novih uporabnikov. ²²	- Večja prepoznavnost knjižnice kot izobraževalnega središča. - Povečanje obiska in udeležbe.	- medijska vidnost; - število promocijskih kampanj (merimo v okviru strateškega področja 3); - povečanje števila novih uporabnikov.
---	--	---

Cilj 2.2.3: Uvedba novih storitev v podporo trajnostnemu razvoju in aktivnemu državljanstvu

Sodobne knjižnice kot javne ustanove igrajo pomembno vlogo pri ozaveščanju, izobraževanju in povezovanju skupnosti. V času podnebnih sprememb, družbenih izzivov in hitrih tehnoloških sprememb postaja njihova vloga pri spodbujanju trajnostnega razvoja in aktivnega državljanstva vse pomembnejša. Z uvajanjem novih storitev na tem področju želi knjižnica postati prostor, kjer prebivalci pridobivajo znanja in veščine za odgovorno ravnanje z okoljem, kritično razumevanje družbenih procesov ter aktivno sodelovanje v skupnosti. S tem se knjižnica ne le odziva na aktualne potrebe družbe, temveč tudi krepi svojo vlogo kot središče vseživljenjskega učenja, skupnostnega povezovanja in trajnostnega delovanja.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Organizacija izobraževalnih dogodkov in delavnic za znanja in veščine s področja okoljske ozaveščenosti in trajnostnih praks.	- Povečana ozaveščenost o okoljskih, družbenih in ekonomskih vidikih trajnosti. - Aktivno vključevanje prebivalcev v trajnostne prakse. - Krepitev okoljske pismenosti.	- število dogodkov; - število udeležencev; - povratne informacije udeležencev;
Vzpostavitev kotičkov za izmenjavo znanja, predmetov in izkušenj (npr. knjižne izmenjave, semenske knjižnice, popravljalnice).	- Spodbujanje ponovne uporabe in lokalnega sodelovanja. - Krepitev skupnostne solidarnosti.	- število vzpostavljenih kotičkov; - število obiskovalcev;
Sodelovanje z lokalnimi organizacijami in občinami. ²³	- Povezovanje knjižnice z lokalnimi trajnostnimi pobudami. - Skupni projekti in večji doseg.	- število partnerstev; - število skupnih dogodkov in kampanj;
Organizacija izobraževalnih dogodkov in forumov za aktivno in odgovorno državljanstvo.	- Razvoj kritičnega mišljenja. - Večja vključenost različnih starostnih skupin v družbene procese - Aktivna vloga knjižnice v razvoju skupnosti	- število izvedenih aktivnosti; - število udeležencev.

²² Se povezuje s ciljem 3.1.2: Promocija vrednot Mariborske knjižnice.

²³ Se povezuje s ciljem 4.1.1: Oblikovanje politike partnerstev.

Strateška usmeritev 2.3: Domoznanstvo kot steber kulturne identitete in medgeneracijski dialog

Cilj 2.3.1: Krepitev domoznanske dejavnosti in povezovanje z lokalnimi okolji²⁴

Domoznanstvo postavljamo v središče knjižnične dejavnosti kot temelj ohranjanja in krepitev kulturne identitete lokalnih skupnosti. S sodobnimi pristopi želimo omogočiti dostop do lokalne zgodovine, spomina in dediščine ter spodbuditi medgeneracijski dialog, v katerem se prepletajo izkušnje starejših in radovednost mlajših. Knjižnica bo delovala kot stičišče znanja, zgodb in sodelovanja, kjer vsaka enota mreže odraža značaj svojega okolja, osrednja knjižnica pa prevzema vlogo koordinatorja, zbiralca in promotorja domoznanskih vsebin.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Vzpostavitev domoznanskega središča v osrednji knjižnici s projekti in programi, ki spodbujajo medgeneracijsko povezovanje in krepijo identifikacijo z okoljem.	- Domoznansko središče postane središče identifikacije različnih generacij z lokalnim okoljem. - Sodobna prezentacija domoznanskih vsebin.	- vzpostavljeno središče; - število dogodkov; - število vključenih soustvarjalcev in zunanjih partnerjev; - število obiskovalcev; - povratne informacije udeležencev;
Zasnova digitalne slikovne zbirke.	- Ohranjanje kulturne dediščine. - Obogatitev domoznanske zbirke. - Povečana dostopnost vsebin. - Vključenost lokalnih skupnosti. - Povečano zanimanje za lokalno zgodovino in kulturo.	- število digitaliziranih enot; - uporabnikom omogočen dostop do vsebine zbirke;
Ureditev domoznanskih kotičkov v vseh enotah.	- Okrepljen interes prebivalcev za zgodovino in sedanost domačega kraja. - Okrepljene partnerske povezave v lokalnih okoljih. - Večja prepoznavnost v lokalnih okoljih.	- število vzpostavljenih domoznanskih kotičkov; - število partnerskih sodelovanj; - število izposoj domoznanskega gradiva;
Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, društvi, šolami, muzeji, turističnimi organizacijami in posamezniki. ²⁵	- Povečana participacija skupnosti. - Okrepljeno medgeneracijsko sodelovanje.	- število partnerstev; - število skupnih projektov in dogodkov;
Organizacija medgeneracijskih dogodkov (delavnice, razstave).	- Povezovanje generacij. - Prenos znanja skozi osebne zgodbe.	- število dogodkov; - število udeležencev; - vzpostavljeno medgeneracijsko sodelovanje; - povratne informacije udeležencev;

²⁴ Se povezuje s ciljem 1.1.2: Razvijati krajevne knjižnice kot kulturna in socialna središča, prilagojena potrebam lokalnega okolja.

²⁵ Se povezuje s ciljem 4.1.1: Oblikovanje politike partnerstev.

Vključevanje prebivalcev v soustvarjanje vsebin (npr. zbiranje ustnega in pisnega izročila, pričevanj, fotografij).	- Aktivna vloga prebivalcev pri ohranjanju spomina in identitete. - Povezovanje skupnosti in krepitev pripadnosti.	- število vključenih soustvarjalcev; - število prispevkov; - povratne informacije sodelujočih.
---	---	--

STRATEŠKO PODROČJE 3: KOMUNIKACIJA IN PROMOCIJA

Strateška usmeritev 3.1: Napredna in privlačna knjižnica je naš drugi dom

Okrepiti si želimo podobo Mariborske knjižnice kot napredne, privlačne, odprte, dostopne, vključujoče, zelene, varne in navdihujoče knjižnice, ki vsem prebivalcem – ne glede na socialne, ekonomske, kulturne ali druge danosti – ponuja raznolike priložnosti za izobraževanje, vseživljenjsko učenje, kulturno udejstvovanje in kakovostno preživljanje prostega časa. Želimo si, da bi prebivalci čutili knjižnico kot svoj drugi dom, s središčem v novi osrednji knjižnici v Hiši kulture Rotovž, ki se preko široke knjižnične mreže vpenja globoko v vzhodnoštajersko regijo. Deluje kot svetilnik, ki nam kaže pot v družbo znanja in kulture.

Cilj 3.1.1: Oblikovanje komunikacijskih smernic 2026–2030

Da bi lažje širili navdušenje nad novo usmeritvijo Mariborske knjižnice, v katero se podajamo s to strategijo, bomo oblikovali smernice za komuniciranje z zunanjimi javnostmi. Ta dokument bo predstavil novo identiteto Mariborske knjižnice v luči izbranih vrednot in preobrazbe vsebinskih področij in storitev. Služil bo bolj usklajeni, strateški, sodobni in privlačni komunikaciji zaposlenih z zunanjimi javnostmi, mediji, partnerji, uporabniki in občinstvi ter knjižničarsko skupnostjo. Z osvežitvijo in nadgradnjo vizualne podobe Mariborske knjižnice bomo uspešneje posredovali naša ključna sporočila o vlogi knjižnice v družbi, lažje bomo podprli vse komunikacijske aktivnosti, vzdušje knjižničnih prostorov ter vtis storitev in programov na uporabnike. Smernice bomo postopoma prevajali v prakso na vseh nivojih organizacije.

Ukrep	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Priprava komunikacijskih smernic za obdobje 2026–2030 ²⁶ (hierarhija, principi in kanali komuniciranja, krizna komunikacija).	- Oblikovanje organizacijske kulture. - Usklajena, transparentna in verodostojna podoba knjižnice.	- pripravljene in sprejete komunikacijske smernice;
Nadgradnja celostne grafične podobe knjižnice ²⁷ (prenova logotipa, oblikovanje elementov CGP-ja, aplikacija elementov).	- Občutek pripadnosti novi vlogi knjižnice.	- natečaj za prenovljen logotip; - anketa med zaposlenimi in uporabniki; - pripravljen in sprejet CGP priročnik;
Implementacija komunikacijskih smernic v praksi ²⁸ (prenos v prostore knjižnice, na fizične in digitalne	- Občutek soudeležnosti pri razvoju nove knjižnice. - Večja prepoznavnost.	- predstavitev za zaposlene;

²⁶ Se povezuje s:

- ciljem 2.1.1: Zagotoviti, da so knjižnične storitve zanimive, relevantne in dostopne za vse ciljne skupine prebivalcev,
- ciljem 6.1.2: Investicije ter investicijsko vzdrževanje knjižničnih prostorov.

²⁷ Se povezuje s ciljem 5.1.3: Krepiti identifikacijo vseh zaposlenih z novo vlogo knjižnice – osrednja knjižnica kot skupna priložnost.

²⁸ Se povezuje s ciljem 5.1.1: Učinkovita organizacija dela z jasno opredeljenimi procesi, kompetencami zaposlenih in podporo vodij.

komunikacijske kanale, opolnomočenje zaposlenih za promocijsko delo, predstavitev novih smernic).	- Prepoznavna značaja knjižnice in njenih vrednot. - Poistovetenje s knjižnico kot varnim, zaupanja vrednim, privlačnim skupnostnim središčem, ki je verodostojna točka za pridobivanje informacij in relevantnih virov. - Učinkovito obveščanje javnosti o dejavnostih, storitvah in dogodkih.	- usposabljanje zaposlenih za uporabo smernic; - pozitivne povratne informacije (zadovoljstvo) uporabnikov; - poenoteni in optimirani promocijski nosilci / kanali (najmanj 70 % v prvem letu); - rast dosega objav na družbenih in spletnih medijih; - medijska pokritost.
---	---	---

Cilj 3.1.2: Promocija identitete in vrednot Mariborske knjižnice²⁹

Želimo si, da bi se naši uporabniki poistovetili z vrednotami in prenovljeno identiteto Mariborske knjižnice. Zato bomo razvijali komunikacijske kampanje, ki bodo krepile prepoznavnost in širile izbrane vrednote knjižnice: spoštovanje, znanje, širokoglednost, ustvarjalni pogum, zanesljivost. Graditi želimo zaupanje in trdnejše sodelovanje z uporabniki. V ta namen bomo uporabnike spodbujali, da se vključijo v participativni model razvoja knjižničnih storitev, ter razvijali komunikacijske kampanje, ki se bodo navezovala na celotno ponudbo in mrežo knjižnice ter izbrana strateška vsebinska področja.

Preverjali bomo tudi, kako uporabniki doživljajo Mariborsko knjižnico, za kar nam bodo izhodišče ankete ob vpeljavi novih storitev ter osvežitvi grafične podobe organizacije, anketa zadovoljstva uporabnikov in drugi novejši podatki.

Ukrep	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Promocija participativnega modela razvoja storitev.	- Večja prepoznavnost. - Povečana vključenost in občutek pripadnosti med uporabniki. - Boljše poznavanje ponudbe in prostorov knjižnice med uporabniki. - Razvoj storitev "od spodaj navzgor".	- število aktivnosti za vključevanje uporabnikov v participativni model razvoja storitev; - število vključenih uporabnikov po tipu aktivnosti;
Priprava samostojnih komunikacijskih kampanj ob odprtju novih knjižnic, uvedbi novih storitev in večjih spremembah. ³⁰	- Večja prepoznavnost. - Večja stopnja zadovoljstva in zvestobe uporabnikov. - Povečan obisk in zanimanje javnosti.	- število in doseg kampanj;

²⁹ Se povezuje s:

- strateškem področjem 2: Knjižnične storitve,
- s ciljem 6.1.3: Kakovostna, aktualna in dostopna knjižnična zbirka.

³⁰ Se povezuje s ciljem 2.2.3: Uvedba novih storitev v podporo trajnostnemu razvoju in aktivnemu državljanstvu.

	- Merjenje uresničevanja in uspešnosti zastavljenih ciljev strategije in posameznih komunikacijskih akcij (pojavnost v medijih, ankete).	
Celovita anketa zadovoljstva uporabnikov.	- Usklajenost storitev in programov s potrebami uporabnikov. - Uporaba rezultatov anket pri razvoju storitev (načrtovanje "od spodaj navzgor"). - Večje zadovoljstvo, motiviranost in pripadnost zaposlenih.	- povprečna ocena uporabnikov vsaj 4 od 5.

Cilj 3.1.3: Krepitev prepoznavnosti in promocija nove osrednje knjižnice³¹

Želimo si, da bi uporabniki, mediji in drugi ključni deležniki prepoznali novo osrednjo knjižnico in Hišo kulture Rotovž kot zaupanja vredno središče skupnosti, ki ga z veseljem in redno obiskujejo. Zato bomo s partnerji znotraj Hiše kulture Rotovž gradili naše sodelovanje na vzajemnem zaupanju, uskladili bomo način komuniciranja vsebin v novi kulturni instituciji in skupaj pripravili program ter promocijsko kampanjo ob odprtju ter v prvem letu delovanja.

S skupino dvanajstih zagovornikov bomo proaktivno sodelovali pri promociji odprtja in zagona nove osrednje knjižnice v Hiši kulture Rotovž. Zagovorniki bodo svojim socialnim krogom posredovali pozitivna ključna sporočila o identitetni preobrazbi knjižnice in bodo aktivno vpeti v programe ob odprtju. Konec prvega leta po odprtju nove osrednje knjižnice bomo ovrednotili in nadaljevali sodelovanje z obstoječimi oziroma poiskali nove zagovornike, skladne s strateškimi usmeritvami razvoja knjižnice.

Posebej bomo promovirali prenovljeno ponudbo in novosti v novi osrednji knjižnici (skupni izposojevalni pult, družabno čitalnico, pravljico sobo, domoznanski oddelek, *makerspace* itd.).

K obisku nove osrednje knjižnice bi do konca prvega leta odprtja radi pritegnili vsaj 30 % več uporabnikov, kot jih zdaj uporablja Osrednjo, Pionirsko knjižnico ter Čitalnico, začasno locirane v Cityju.

Ukrep	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Soustvarjanje identitete Hiše kulture Rotovž z usklajenim komuniciranjem. ³²	- Knjižnica je dojeta kot pomemben del Hiše kulture Rotovž. - Večja prepoznavnost. - Povečan obisk in zanimanje javnosti.	- obsežen in pozitiven medijski kliping;

³¹ Se povezuje s ciljem 1.1.3: Graditi prepoznavnost in zaupanje med uporabniki in odločevalci ter uveljaviti novo knjižnico kot sodoben in prepoznaven javni prostor.

³² Se povezuje s ciljem 4.1.2: Povezovanje znotraj Hiše kulture Rotovž.

Sodelovanje s skupino zagovornikov knjižnice. ³³	- Knjižnica je dojeta kot soustvarjalka vizije mesta Maribor. - Povečan obisk in zanimanje javnosti.	- število dogodkov, v katere so vključeni zagovorniki; - vrednotenje ukrepa (dogovor o nadaljevanju zagovorniške vloge, morebitni novi zagovorniki);
Promocija programov in prostorov nove osrednje knjižnice.	- Večja prepoznavnost. - Povečan obisk in zanimanje javnosti. - Krepitev pozitivne lokalne identitete.	- število aktivnosti za promocijo posameznih programov; - doseg na družbenih in spletnih medijih; - pozitiven odziv medijev.

³³ Se povezuje s ciljem 1.1.3: Graditi prepoznavnost in zaupanje med uporabniki in odločevalci ter uveljaviti novo knjižnico kot sodoben in prepoznaven javni prostor.

STRATEŠKO PODROČJE 4: POVEZOVANJE Z OKOLJEM

Strateška usmeritev 4.1: S partnerji skupaj ustvarjamo knjižnico

Knjižnica že ima vzpostavljena številna in raznolika partnerstva, ki jih želimo okrepiti, obenem pa razviti nova partnerstva s posebno pozornostjo na strateških vsebinskih področjih delovanja, kjer že imamo močne kompetence (bralna pismenost, domoznanstvo, kultura), in tam, kjer jih še razvijamo: digitalizacija (umetna inteligenca, znanost), zeleni prehod, vseživljenjsko učenje (*makerspace*, podpora ob življenjskih prehodih, zdravje). Knjižnica naj deluje kot hrbtenica kulture in družbe v občinah ter povezuje in sooblikuje lokalno kulturno in družabno življenje.

Cilj 4.1.1: Oblikovanje politike partnerstev

Oblikovali bomo politiko partnerskih sodelovanj, da bi tako okrepili strateško delovanje v okoljih, kjer je knjižnica prisotna. V ta namen bomo opredelili strateška razvojna in vsebinska področja delovanja Mariborske knjižnice, ki nam bodo omogočila bolj transparentno, ciljno in trajno sklepanje partnerstev. Za to bomo evidentirali obstoječa partnerstva in identificirali ključne deležnike v lokalnem, državnem in mednarodnem okolju, kjer delujemo. Pripravili bomo pravila za oblikovanje sodelovanj z različnimi skupinami deležnikov in določili cilje sodelovanja. Načrtovali in izvedli bomo skupne aktivnosti s partnerji (razdelitev nalog, stroškov in odgovornosti, kontaktne osebe).

Gre za nadaljevanje cilja iz obstoječega strateškega načrta za obdobje 2021–2025.

Ukrep	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Oblikovanje politike partnerskih sodelovanj (evidenca partnerjev in napotki). ³⁴	- Osredotočenje in poglobitev ključnih partnerstev.	- pripravljena in sprejeta politika partnerskih sodelovanj;
Implementacija politike partnerskih sodelovanj.	- Trajnejša, poglobljena vpetost v okolje. - Večja osredotočenost in podpora vodjem oddelkov in zaposlenim v MK pri upravljanju partnerstev. - Redna srečanja in koordinacija skupnih projektov. - Združevanje predvsem nefinančnih virov za ambicioznejšo izvedbo storitev, programov. - Izboljšani delovni odnosi med zaposlenimi v MK in zunanjimi partnerji.	- predstavitev politike zaposlenim; - število obnovljenih in na novo vzpostavljenih partnerskih sodelovanj.

³⁴ Se povezuje s:

- strateško usmeritvijo 2.2: Nadgradnja programov za bralno kulturo, bralno pismenost in vseživljenjsko učenje,
- strateško usmeritvijo 2.3: Domoznanstvo kot steber kulturne identitete in medgeneracijski dialog,
- ciljem 4.1.6: Okrepljeno delovanje v mednarodnem prostoru.

Cilj 4.1.2: Povezovanje znotraj Hiše kulture Rotovž

Nova osrednja knjižnica ne bo edina institucija, ki bo dobila nov dom v Hiši kulture Rotovž. Zaradi tega bomo proaktivno gradili zaupanje in pomagali oblikovati trajno partnerstvo z ostalimi organizacijami v Hiši kulture Rotovž za uspešno sodelovanje pri upravljanju, skupnih tehničnih in logističnih izzivih, skupnem razvoju vsebin in usklajeni promociji. Med te partnerje spadajo Mestna občina Maribor, Umetnostna galerija Maribor, organizacije, ki bodo upravljale filmsko dejavnost, kavarna in morebitne druge.

Ukrep	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Sodelovanje knjižnice z drugimi organizacijami v Hiši kulture Rotovž (npr. delovne skupine). ³⁵	- Večja sinergija na vseh nivojih znotraj Hiše kulture Rotovž. - Pozitivnejši odnos zaposlenih v organizacijah do novega prostora. - Jasnejši in bolj učinkovit pristop k promociji za zunanje deležnike.	- število delovnih skupin / timov, v katere je vključena knjižnica.

Cilj 4.1.3: Vzpostavljanje skupnostnega prostora

Prostore knjižnice bi radi odprli za uporabo širši skupnosti. V ta namen bomo pripravili pravilnik o uporabi prostorov v upravljanju Mariborske knjižnice, ki bo vseboval popis prostorov in opreme, ki je na voljo na različnih lokacijah knjižnice, tudi v novi osrednji knjižnici. Pravilnik bo opredelil tako nekomercialno kot tržno naravnano rabo prostorov, načine zagotavljanja programske skladnosti vsebin s programskimi usmeritvami knjižnice ter pogoje uporabe (tržna, partnerska, podporna / strateška, ustanoviteljska kategorija, cenik, pravila). Za to moramo premisliti in oblikovati sistem rezervacij skupaj z vzdržno naravnano informacijsko, kadrovsko in drugo podporo. Možnost nekomercialne ter komercialne rabe prostorov bomo po sprejetju pravilnika ciljno promovirali med primernimi deležniki. Rezervacije bomo spremljali in redno vrednotili.

Ukrep	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Pravilnik o upravljanju skupnostnih prostorov.	- Transparentnejše oblikovanje partnerstev.	- pripravljen in sprejet pravilnik;
Vzpostavitev in vrednotenje sistema rezervacij.	- Pregledno oddajanje prostorov. - Polna izkoriščenost prostorskih kapacitet.	- vzpostavljen sistem rezervacij (z informacijsko in kadrovsko podporo);

³⁵ Se povezuje s:

- ciljem 1.1.3: Graditi prepoznavnost in zaupanje med uporabniki in odločevalci ter uveljaviti novo knjižnico kot sodoben in prepoznaven javni prostor,
- s ciljem 3.1.3: Navduševanje javnosti nad novo osrednjo knjižnico,
- ciljem 5.1.3: Krepiti identifikacijo vseh zaposlenih z novo vlogo knjižnice – osrednja knjižnica kot skupna priložnost.

		- predstavitev in usposabljanje za zaposlene; - število dogodkov neprofitnih organizacij; - število komercialnih najemov;
Promocija možnosti skupnostne rabe prostorov.	- Povečan interes za prostore in nova občinstva v knjižnici. - Povečan dostop javnosti do javnih nefinančnih virov (prostorov in opreme). - Uskladitev sinergij pri skupnih projektih, programih, novih vsebinah. - Vzpostavitev novega finančnega vira (komercialni najem).	- objava na spletni strani; - obveščenost potencialnih uporabnikov; - stopnja zasedenosti prostorov; - rast prihodkov iz komercialne uporabe.

Cilj 4.1.4: Vzpostavitev prostovoljskega programa

Za aktivno sodelovanje v programih knjižnice želimo navdušiti ciljne skupine potencialnih prostovoljcev (dijake, študente, starejše občane, nekdanje zaposlene, člane prostovoljskih organizacij). Predstaviti jim želimo, kaj lahko ponudimo, kaj želimo v zameno in kako bo sodelovanje zanje potekalo. Za delo jih bomo izobrazili, jih vodili in mentorirali ter redno vrednotili sodelovanje. Zato bomo oblikovali prostovoljski program: posodobili bomo pravilnik in dokumente o prostovoljstvu, določili področja prostovoljskega dela (nekuriran programski del, vodstva, prireditve, programske vsebine ...) in usposobili koordinatorje prostovoljskih dejavnosti za participatorno delo v knjižnici. Delovanje programa bomo vrednotili in pripravili možne izboljšave za vključitev večjega števila posameznikov.

Ukrep	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Vzpostavitev programa prostovoljstva. ³⁶	- Jasen sistem vključevanja in vodenja prostovoljcev. - Povečana motivacija zaposlenih zaradi operativne okrepitve ekipe.	- posodobljen in sprejet pravilnik o prostovoljstvu; - oblikovan nabor koordinatorjev prostovoljske dejavnosti; - usposabljanje za koordinatorje prostovoljcev;
Navduševanje prostovoljcev za vključitev v program in vrednotenje. ³⁷	- Povečan interes za prostovoljsko delo in aktivno državljanstvo.	- število aktivnih prostovoljcev in

³⁶ Se povezuje s ciljem 5.1.4: Krepiti motivacijo, razvoj in soustvarjalno kulturo zaposlenih.

³⁷ Se povezuje s:

	- Usposobljeni prostovoljci. - Operativno prostovoljsko delo. - Večja prepoznavnost in pripadnost knjižnici. - Boljše poznavanje ponudbe in prostorov knjižnice med prostovoljci. - Poistovetenje s knjižnico kot varnim, zaupanja vrednim in vključujočim skupnostnim središčem.	prostovoljk na letni ravni; - število dejavnosti / storitev, pri katerih sodelujejo prostovoljci; - povratna informacija prostovoljcev in koordinatorjev.
--	---	---

Cilj 4.1.5: Aktivno vključevanje Mariborske knjižnice v razvoj knjižnične stroke v Sloveniji

Mariborska knjižnica želi aktivno soustvarjati prihodnost knjižnične stroke v Sloveniji. S strokovno zavzetostjo, sodelovanjem v nacionalnih telesih in razvojem kompetenčnih vsebin nameravamo utrjevati prepoznavnost knjižnice in njenih zaposlenih ter prispevati k oblikovanju strokovnih politik in praks. Postati želimo središče strokovne odličnosti in inovacij v regiji in širše.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Krepitev vloge osrednje območne knjižnice – povezovanje, koordinacija, izmenjava znanja in dobrih praks v regiji in širše.	- Rast strokovne podpore in povezanosti med knjižnicami v regiji. - Izboljšan prenos znanja.	- število aktivnosti v okviru območnosti; - povratne informacije knjižnic na območju;
Spodbujanje sodelovanja v delovnih telesih Društva bibliotekarjev Maribor in ZBDS.	- Povečana vključenost zaposlenih v oblikovanje strokovnih stališč.	- število zaposlenih, ki delujejo v strokovnih telesih DBM in ZBDS;
Spodbujanje zaposlenih k objavam v strokovnih publikacijah in strokovnim predstavitev na konferencah in posvetih.	- Večja prepoznavnost knjižnice in njenih zaposlenih v strokovni javnosti.	- število strokovnih objav zaposlenih; - število strokovnih predstavitev na konferencah;
Izmenjave zaposlenih z drugimi knjižnicami za prenos znanja in izkušenj.	- Okrepljen prenos dobrih praks. - Rast kompetenc zaposlenih.	- število izvedenih izmenjav; - evalvacija in predstavitev pridobljenih znanj in izkušenj;
Krepitev vloge v Združenju splošnih knjižnic - aktivno sodelovanje v delovnih skupinah in projektih ZSK.	- Vključenost v nacionalne razvojne pobude.	- število sodelovanj v delovnih skupinah in projektih;
Prispevanje k razvoju strokovnih smernic in priporočil, sodelovanje v	- Vpliv na oblikovanje nacionalnih knjižničnih politik.	- število vključenih sodelavcev v razvojne aktivnosti NUK, IZUM, ZBDS;

-
- ciljem 1.1.3: Graditi prepoznavnost in zaupanje med uporabniki in odločevalci ter uveljaviti novo knjižnico kot sodoben in prepoznaven javni prostor,
 - ciljem 2.1.1 Zagotoviti, da so knjižnične storitve zanimive, relevantne in dostopne za vse ciljne skupine prebivalcev.

projektih, ki jih koordinirajo nacionalne institucije.		
Krepitev kompetenčnih vsebin knjižnice.	- Rast kompetenc zaposlenih. - Večja prepoznavnost knjižnice in njenih zaposlenih v strokovni javnosti. - Okrepljen prenos dobrih praks.	- število izvedenih aktivnosti za razvoj kompetenčnih vsebin.

Cilj 4.1.6: Okrepljeno delovanje v mednarodnem prostoru

Knjižnica je pred kratkim začela intenzivneje delovati v mednarodnem prostoru in se prijavljati na EU projekte ter izmenjave, kar prinaša stike v mednarodnem prostoru, strokovno rast in dodatna finančna sredstva. Mednarodno sodelovanje želimo okrepiti na prioritetnih področjih razvoja knjižnice, zato bomo vzpostavili mednarodno pisarno. Mednarodna pisarna bo poiskala ustrezne razpise in programe ter zasledovala dolgoročno povezovanje z zunanjimi razpisnimi partnerji v domačem in mednarodnem prostoru. Aktivno se bo prijavljala na izbrane mednarodne razpise, nato bomo izvedli odobrene projekte in jih evalvirali.

Prav tako bomo razvijali partnerstva s knjižnicami in drugimi ustanovami v mednarodnem prostoru z namenom vzpostavitve programa izmenjav zaposlenih za krepitev strokovnih kompetenc in zasnovali program za gostujoče strokovnjake s knjižničarskega področja na izmenjavi v Mariborski knjižnici.

Gre za nadaljevanje cilja iz strateškega načrta za obdobje 2021–2025.

Ukrep	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Vzpostavitev mednarodne pisarne.	- Opredelitev strateških področij mednarodnih sodelovanj. - Izboljšan nastop na razpisih državnega in mednarodnega nivoja.	- določen kader za pisarno; - seznam primernih razpisov; - seznam projektnih partnerjev;
Prijava na mednarodne razpise. ³⁸	- Uspešne projektne prijave in izvedba projektov. - Razvite kompetence mednarodnega sodelovanja. - Zaposlovanje iz projektov. - Večja mednarodna prepoznavnost.	- delež uspešnih prijav; - število projektov, ki jih knjižnica vodi; - število projektnih partnerjev; - rast deleža sredstev iz mednarodnih virov;
Zasnova programa za gostujoče strokovne kadre.	- Strokovna pretočnost v obe smeri.	- pripravljen in sprejet koncept / program za gostovanje

³⁸ Se povezuje s:

- ciljem 4.1.1: Oblikovanje politike partnerstev,
- ciljem 6.1.1: Zagotoviti stabilno in raznoliko financiranje za izvajanje programov in razvoj knjižnice.

		strokovnih kadrov v knjižnici;
Mednarodna partnerstva za izmenjave zaposlenih.	- Partnerska mreža izmenjav.	- število izmenjav zaposlenih; - število gostujočih strokovnih kadrov v knjižnici.

Cilj 4.1.7: Proaktivna gradnja odnosov s financerji

Še naprej si želimo trajno in proaktivno sodelovati z raznolikimi partnerji na področju financiranja knjižničnih dejavnosti. Z njimi bomo med drugim okrepili knjižnico kot ustanovo, ki uspešno naglašuje ključne družbene probleme.

V ta namen bomo s sodelovanjem razvijali trajne odnose s predstavniki občin, predstavljali bomo razvojne dokumente in dosežke knjižnice ter sodelovali pri oblikovanju strategij razvoja kulture v lokalnem okolju. Vključevali se bomo v programe krajevnih praznikov in organizirali ali nudili prostor za občinske debate. Tako bomo razvijali vzajemno zadovoljujoča partnerstva.

Proaktivno bomo komunicirali s financerji na državnem nivoju in iskali možne načine financiranja za programske, razvojne in investicijske projekte.

Gre za nadaljevanje cilja iz strateškega načrta za obdobje 2021–2025.

Ukrep	Pričakovani učinki	Ključni kazalniki uspeha
Trajni dialog z občinami ustanoviteljicami in pogodbenimi partnerkami. ³⁹	- Večanje zaupanja in utrjevanje obstoječih partnerstev. - Izboljšana finančna in druga podpora knjižnici.	- število občinskih procesov in programov, v katerih smo aktivno sodelovali (ločeno po občinah);
Trajni dialog s partnerji-donatorji in partnerji-sponzorji.	- Krepitev partnerske mreže na področju gospodarstva. - Povečanje neprofitnih in profitnih finančnih sredstev.	- število sponzorjev; - število donatorjev;
Povečanje sredstev iz naslova razpisov.	- Povečanje neprofitnih finančnih virov.	- število vključitev v programske, razvojne in investicijske projekte.

³⁹ Se povezuje s:

- ciljem 1.1.1: Razvijati knjižnice kot odprte, vključujoče prostore, ki povezujejo ljudi, znanje in ideje – ne glede na lokacijo,
- ciljem 1.1.2: Razvijati krajevne knjižnice kot kulturna in socialna središča, prilagojena potrebam lokalnega okolja,
- ciljem 6.1.2: Investicije ter investicijsko vzdrževanje knjižničnih prostorov.

STRATEŠKO PODROČJE 5: ORGANIZACIJA POSLOVANJA IN KOMPETENCE ZAPOSLENIH

Strateška usmeritev 5.1: Pregledno, vključujoče in podporno delovno okolje

Skupaj želimo graditi delovno okolje, kjer so vloge jasno opredeljene, procesi pregledni, komunikacija odprta, delo pa poteka v uravnoteženem ritmu, ki omogoča kakovostno izvedbo in dobro počutje. Spodbujali bomo medsebojno sodelovanje in povezovanje med oddelki ter kulturo, kjer si zaposleni nudijo podporo. Zaposlene želimo motivirati, da aktivno sodelujejo pri oblikovanju procesov in izboljšav, prispevajo svoje ideje ter se razvijajo v organizaciji, ki spodbuja učenje, rast in inovacije. V luči sprememb, ki prihajajo, in strateških premikov knjižnice, ki bodo imeli vpliv na organizacijo dela zaposlenih, je naš cilj, da vsak posameznik razume svojo vlogo in prispeva k skupnim ciljem ter deluje v okolju, ki omogoča osebni in strokovni razvoj.

Cilj 5.1.1: Učinkovita organizacija dela z jasno opredeljenimi procesi, kompetencami zaposlenih in podporo vodij

Ukrepi	Pričakovani učinki	Kazalniki uspeha
Posodobitev opisov delovnih mest in nalog z vključitvijo potrebnih kompetenc, ki izhajajo iz strateških usmeritev. ⁴⁰	- Jasnost in uravnoteženost odgovornosti in nalog. - Razvidni razvojni cilji so podlaga za usmerjanje izobraževanj za zaposlene.	- sprejet in zaposlenim predstavljen pravilnik o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest (sistemizacija); - izvedena izobraževanja na področju razvojnih ciljev;
Skupno oblikovanje ključnih delovnih procesov (delovna skupina).	- Večja učinkovitost in manj napak. - Pregledni in ekonomično organizirani procesi.	- število opisanih procesov; - uporaba v praksi;
Usposabljanje vodij za vodenje z jasnim komuniciranjem ciljev organizacije, usmerjanjem in podporo. ⁴¹	- Krepitev vodenja in usmerjenosti k ciljem.	- število usposabljanj; - ocena vodij;
Izpopolnjevanje sistema za spremljanje delovne obremenitve.	- Pravična razporeditev dela. - Preprečevanje izgorelosti. - Uravnoteženost med učinkovitostjo in dobrim počutjem.	- metodologija za spremljanje; - odzivi zaposlenih.

⁴⁰ Se povezuje s ciljem 5.1.5: Vzpostaviti strateški pristop k zaposlovanju, ki podpira razvoj knjižnice in odziva na potrebe okolja.

⁴¹ Se povezuje s ciljem 3.1.1: Oblikovanje komunikacijskih smernic 2026–2030.

Cilj 5.1.2: Spodbujati odprto komunikacijo, podporo in sodelovanje med zaposlenimi

Vzpostaviti želimo delovno okolje, kjer so odprta komunikacija, medsebojna pomoč in medoddelčna povezanost temelj vsakodnevnega delovanja. S tem želimo krepiti zaupanje, učinkovitost in pripadnost zaposlenih ter ustvarjati pogoje za skupno učenje in rast.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Kazalniki uspeha
Nadgradnja sistema za deljenje znanja in dobrih praks (intranet, interno izobraževanje).	- Večja povezanost in izmenjava znanja med sodelavci.	- število prispevkov; - zaznana koristnost;
Usposabljanja za komunikacijo in sodelovanje.	- Krepitev mehkih veščin in razumevanja.	- število udeležencev; - ocena usposabljanj; - spremembe v praksi;
Vzpostavitev sistema za prenos znanja ob odhodi in upokojitvah.	- Ohranjeno organizacijsko znanje. - Kontinuiteta dobrih praks.	- število izvedenih prenosov; - zadovoljstvo mentorjev in naslednikov;
Spodbujanje neformalnega povezovanja zaposlenih (dogodki).	- Boljše vzdušje in povezanost.	- število dogodkov; - udeležba zaposlenih; - povratne informacije;
Krepitev kulture sodelovanja, soustvarjanja in inovativnosti.	- Večja vključenost. - Izboljšave procesov.	- število predlogov; - število izvedenih izboljšav; - zadovoljstvo zaposlenih.

Cilj 5.1.3: Krepiti identifikacijo vseh zaposlenih z novo vlogo knjižnice – osrednja knjižnica kot skupna priložnost

Selitev osrednje knjižnice predstavlja pomemben razvojni mejnik. Zaposlene želimo vključiti kot soustvarjalce prihodnosti knjižnice, ki bo delovala kot sodoben skupnostni prostor. S skupnim razvojem organizacijske kulture, programov in kompetenc želimo graditi pripadnost, sodelovanje in enotno vizijo v celotni mreži.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Kazalniki uspeha
Organizacija dejavnosti, ukrepi za razvoj skupne organizacijske kulture in utrjevanje vizije ter vrednot organizacije. ⁴²	- Večja povezanost med zaposlenimi. - Skupna vizija. - Povečana pripadnost vseh zaposlenih ne glede na lokacijo delovnega mesta.	- število aktivnosti; - število udeležencev; - odzivi udeležencev;
Vključevanje zaposlenih v oblikovanje programov, dogodkov in vsebin za novo osrednjo knjižnico in enote v mreži. ⁴³	- Občutek soudeležnosti. - Večja motivacija.	- število aktivno vključenih zaposlenih;
Predstavitve organizacije in programov nove knjižnice z možnostjo povratnih informacij.	- Boljše razumevanje sprememb. - Večja transparentnost.	- število predstavitev; - povratne informacije.

⁴² Se povezuje s ciljem 3.1.1: Oblikovanje komunikacijskih smernic 2026–2030.

⁴³ Se povezuje s ciljem 4.1.2: Povezovanje znotraj Hiše kulture Rotovž.

Cilj 5.1.4: Krepi motivacijo, razvoj in soustvarjalno kulturo zaposlenih

Zaposlenim želimo omogočiti, da se počutijo motivirane, vključene in cenjene. Spodbujamo razvoj kompetenc glede na potrebe uporabnikov, vključevanje osebnih talentov v storitve knjižnice ter prenos znanja med generacijami. S tem gradimo kulturo sodelovanja, inovativnosti in skupnega ustvarjanja prihodnosti knjižnice.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Kazalniki uspeha
Načrtovanje usposabljanj glede na potrebe uporabnikov in razvoj knjižnice. ⁴⁴	- Večja strokovnost in prilagodljivost storitev. - Usposobljenost za participatorne procese.	- število usposabljanj; - število različnih vsebin; - uporaba znanj v praksi;
Strokovne izmenjave in Erasmus+ mobilnost.	- Seznanjenost z naprednimi praksami na področjih razvojnih prioritet knjižnice.	- število mobilnosti; - poročila udeležencev; - prenos dobrih praks v delo;
Vključevanje osebnih talentov zaposlenih v razvoj programov in storitev.	- Večja zavzetost, inovativnost in občutek prispevka.	- zadovoljstvo zaposlenih;
Izvajanje rednih razvojnih pogovorov z zaposlenimi.	- Večja motivacija in občutek slišnosti. - Usmerjen razvoj.	- število izvedenih pogovorov; - zadovoljstvo zaposlenih;
Spodbujanje sodelovanja in inovativnosti (npr. interni natečaji, skupni projekti).	- Večja vključenost in izboljšave procesov.	- število predlogov; - število izvedenih izboljšav; - odzivi zaposlenih.

Cilj 5.1.5: Vzpostaviti strateški pristop k zaposlovanju, ki podpira razvoj knjižnice in se odziva na potrebe okolja

Knjižnica se sooča z generacijskim preходом, zato je ključno, da zaposlovanje temelji na jasno opredeljenih načelih, ki upoštevajo razvojne trende v knjižničarstvu ter potrebe uporabnikov in lokalnega okolja. Z dolgoročno kadrovske vizijo želimo pritegniti, izbrati in vključiti sodelavce, ki bodo soustvarjali prihodnost knjižnice.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Kazalniki uspeha
Spremljanje razvojnih trendov v knjižničarstvu in potreb okolja.	- Boljše razumevanje kompetenc, ki jih knjižnica potrebuje.	- analiza trendov, vključena v letni program dela;
Oblikovanje načel in izhodišč za zaposlovanje.	- Jasna in usklajena kadrovska politika. - Usklajene kompetence kandidatov za zaposlitev s strateškimi usmeritvami knjižnice.	- sprejeta načela; - uporaba pri zaposlovanju;

⁴⁴ Se povezuje s ciljem 4.1.4: Vzpostavitev prostovoljskega programa.

Aktivno iskanje kadrov (npr. sodelovanje na kariernih sejmih, platformah).	- Krepitev ugleda knjižnice kot sodobnega in razvojno usmerjenega delovnega okolja. - Povečan interes za zaposlitev. - Večja konkurenčnost.	- število aktivnosti; - število prijav; - zaznana privlačnost delovnega mesta.
--	---	--

STRATEŠKO PODROČJE 6: ZAGOTAVLJANJE VIROV IN UKREPI ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ KNJIŽNICE

Strateška usmeritev 6.1: Graditi trdne temelje za prihodnost knjižnice z odgovornim upravljanjem virov, digitalno podporo in zavezanostjo trajnostnemu razvoju

Za uresničevanje poslanstva knjižnice kot sodobnega, varnega in dostopnega prostora za vse generacije je ključno stabilno in raznoliko financiranje ter premišljeno in gospodarno upravljanje z viri. V okviru ciljev strateškega področja želimo zagotoviti, da bo knjižnica dolgoročno odporna, prilagodljiva in pripravljena na soočanje z družbenimi, okoljskimi in tehnološkimi spremembami.

Cilj 6.1.1: Zagotoviti stabilno in raznoliko financiranje za izvajanje programov in razvoj knjižnice

S proaktivnim pristopom k sodelovanju s financerji, iskanjem dodatnih virov in strateškim načrtovanjem želimo zagotoviti stabilnost, ki omogoča razvoj ter izvajanje kakovostnih storitev in programov.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Kazalniki uspeha
Krepitev strukturirane in redne komunikacije s financerji (na podlagi podatkov, ugotovljenih kazalnikov učinkov in družbenega vpliva knjižnice).	- Večje zaupanje financerjev, boljše razumevanje potreb knjižnice. - Povečana prepoznavnost vrednosti knjižnice. - Večja podpora pri odločanju o financiranju.	- odzivnost financerjev; - vključitev knjižnice v lokalne razvojne načrte;
Razvoj partnerstev z lokalnimi skupnostmi in gospodarstvom.	- Večja vpetost v okolje, dodatna podpora.	- število partnerstev; - število skupnih projektov;
Prijava na razpise in iskanje dodatnih virov (EU, sponzorstva). ⁴⁵	- Povečanje lastnih in projektnih sredstev.	- število prijav; - uspešnost, višina pridobljenih sredstev.

Cilj 6.1.2: Investicije ter investicijsko vzdrževanje knjižničnih prostorov⁴⁶

Varni, privlačni, dostopni in funkcionalni prostori so temeljni predpogoj za izvajanje kakovostnih storitev. Z načrtnim investicijskim vzdrževanjem in sodelovanjem z občinami želimo zagotoviti, da bodo vse enote knjižnične mreže vabljivi prostori skupnosti, ki bodo zaposlene podpirali pri učinkovitem in ustvarjalnem izvajanju dejavnosti.

⁴⁵ Se povezuje s ciljem 4.1.6: Okrepljeno delovanje v mednarodnem prostoru.

⁴⁶ Se povezuje s ciljem 1.1.1: Razvijati knjižnice kot odprte, vključujoče prostore, ki povezujejo ljudi, znanje in ideje ne glede na lokacijo.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Kazalniki uspeha
Priprava in izvajanje načrta investicijskega vzdrževanja.	- Večja preglednost nad vzdrževanjem. - Pravočasno ukrepanje. - Boljše načrtovanje investicij. - Urejeni, dostopni in funkcionalni prostori.	- izvedeni posegi; - zadovoljstvo zaposlenih; - zadovoljstvo uporabnikov;
Usklajevanje z občinami glede vlaganj v enote knjižnične mreže. ⁴⁷	- Bolj uravnotežena kakovost prostorskih pogojev v mreži.	- število usklajenih projektov; - novi prostori knjižnic v občinah Miklavž na Dravskem polju, Pesnica in Starše; - izboljšana dostopnost knjižnice Kungota;
Skrb za urejenost in vabljalnost prostorov za uporabnike. ⁴⁸	- Prijetni delovni prostori. - Ugled pri uporabnikih.	- zadovoljstvo uporabnikov; - zadovoljstvo zaposlenih.

Cilj 6.1.3: Kakovostna, aktualna in dostopna knjižnična zbirka⁴⁹

Knjižnična zbirka je srce knjižnice. Z redno evalvacijo, prilagajanjem potrebam uporabnikov in izboljšanjem dostopnosti gradiva želimo zagotoviti, da bo zbirka relevantna, raznolika in enostavno dosegljiva za vse.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Kazalniki uspeha
Sistematična evalvacija knjižnične zbirke ter njenega upravljanja.	- Aktualna, kakovostna in raznolika zbirka knjižničnega gradiva. - Okrepljeno sodelovanje med Oddelkom za nabavo in obdelavo ter vodji enot.	- povečan obrat zbirke;
Izboljšanje dostopnosti knjižničnega gradiva z uvedbo bolj fleksibilnih oblik izposoje: vračanje gradiva kjerkoli v knjižnični mreži ali naročanje gradiva za prevzem v drugi knjižnici.	- Izboljšana dostopnost. - Izboljšana uporabniška izkušnja.	- povečana uporaba gradiva; - zadovoljstvo uporabnikov;
Nadgradnja politike upravljanja posebnih zbirk knjižničnega gradiva: reorganizacija na osnovi ovrednotenja uporabe in analize potreb uporabnikov.	- Izboljšana uporabniška izkušnja. - Boljša podpora storitvam in programom knjižnice.	- povečana uporaba gradiva.

⁴⁷ Se povezuje s ciljem 4.1.7: Proaktivna gradnja odnosov s financerji.

⁴⁸ Se povezuje s ciljem 3.1.1: Oblikovanje komunikacijskih smernic 2026–2030.

⁴⁹ Se povezuje s ciljem 3.1.2: Promocija vrednot Mariborske knjižnice.

Cilj 6.1.4: Zagotoviti zanesljivo, varno in učinkovito informacijsko-komunikacijsko podporo

Zanesljiva in varna informacijsko-komunikacijska infrastruktura sodobni knjižnici omogoča učinkovito izvajanje storitev, podporo zaposlenim in razvoj novih programov. Z načrtovanimi ukrepi knjižnica gradi temelje za digitalno preobrazbo, zmanjšuje tveganja, povečuje učinkovitost in zagotavlja boljšo uporabniško izkušnjo. Poseben poudarek je namenjen tudi podpori zaposlenim, saj je njihova digitalna usposobljenost ključna za uspešno uporabo tehnologije v vsakdanjem delu.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Kazalniki uspeha
Postopno uvajanje RFID tehnologije in knjigomatov v mreži knjižnice (2 enoti na leto).	- Sodobna uporabniška izkušnja (večja samostojnost uporabnikov). - Razbremenitev zaposlenih za vsebinsko kompleksne naloge.	- število enot z uvedeno tehnologijo RFID; - število izposoj na knjigomatu; - zadovoljstvo uporabnikov;
Vzpostavitev in izvajanje načrta za krepitev informacijske varnosti.	- Zmanjšana ranljivost knjižničnega IKT sistema za kibernetske grožnje. - Ozavešeni in usposobljeni zaposleni.	- sprejet načrt informacijske varnosti; - število izvedenih izobraževanj za zaposlene;
Organizacija izobraževanj in delavnic v podporo zaposlenim pri uporabi IKT.	- Učinkovita izkoriščenost tehnologije. - Večja digitalna samozavest zaposlenih.	- število izvedenih usposabljanj; - zmanjšanje potrebne pomoči;
Načrtovanje in vzpostavitev sodobnega intraneta kot digitalnega orodja za podporo delu, dostop do virov in upravljanje znanja.	- Večja učinkovitost pri delu. - Boljši dostop do dokumentov. - Standardizacija postopkov.	- vzpostavljen intranet; - delež zaposlenih, ki ga redno uporabljajo.

Cilj 6.1.5: Vključevanje trajnostnih praks in zelenega prehoda v delovanje knjižnice

Knjižnica želi z vključitvijo zelenega prehoda v strateške dokumente postati zgled okoljsko odgovornega ravnanja v skupnosti. Zavezuje se k zmanjševanju okoljskega odtisa, učinkoviti rabi virov in spodbujanju trajnostnega načina življenja – tako znotraj ustanove kot navzven, v odnosu do uporabnikov in okolja.

Ukrepi	Pričakovani učinki	Kazalniki uspeha
Vzpostavitev načrta za zeleni prehod knjižnice (energetska učinkovitost, trajnostna mobilnost, ravnanje z odpadki, zelena nabava).	- Zmanjšanje okoljskega odtisa. - Usklajenost z okoljskimi cilji občin in države.	- pripravljen in sprejet načrt; - predstavitev zaposlenim;
Uvajanje okolju prijaznih praks v vsakodnevno delovanje (npr. digitalizacija, zmanjšanje tiskanja, ločevanje odpadkov).	- Večja ozaveščenost zaposlenih in uporabnikov. - Manjša poraba virov.	- število izvedenih ukrepov; - delež zaposlenih, ki upoštevajo trajnostna priporočila;

Sodelovanje z občinami in drugimi deležniki pri zelenih projektih (npr. energetske prenove, skupne pobude).	- Povečanje možnosti za sofinanciranje. - Večja vpetost v lokalne trajnostne strategije.	- število sodelovanj; - uspešnost prijav na razpise.
---	---	---

Strateški načrt Mariborske knjižnice 2026–2030

V sodelovanju z zaposlenimi v Mariborski knjižnici pripravila Delovna skupina za strategijo 2026–2030 v sestavi: Meta Blagšič, mag. Klemen Brvar, mag. Igor Černe, mag. Nina Hriberšek Vuk (vodja skupine), Sabina Kotnik, Nina Lončar, Nina Medved, mag. Ana Pernat, Martina Rozman Salobir

Izdala Mariborska knjižnica, zanjo mag. Klemen Brvar, direktor

Oktober 2025